

DOBŘÁ ADRESA

Z obsahu

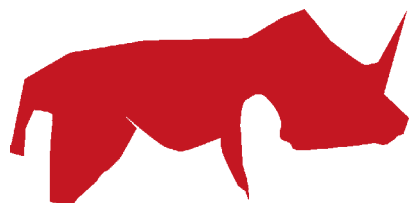

CowParade
2004

5 mladých
básníků

Ortenova
Kutná Hora

Obsah:

SYSTÉM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ** od č. 9/00: Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ** od č. 9/00: Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ** od č. 9/00: Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

O čem se (ne)mluví CowParade Praha 2004 (4)

Před Strží

Jakub Šofar: **Vrácenky 10** (18)

Literaturistický průvodce Štěpána Kučery:

Sestry Steinovy (20)

Nekorektní zápisník

Jiřího T. Krále (26)

Strž DA (tentokrát spíš jen Krmelec)

Hudba: Jakub Šofar: **Caparti děkují** (28)

Za Strží

Canny:

Povídky z jedné na psy (32)

Jakub Šofar: **Na dobré adrese** (33)

Rozhovor:

Luboš Vlach podruhé s Pavlem Slezákem (36)

5 mladých básníků (40)

Média:

Miroslav Cingl: **Standa jede** (46)

Katka Komorádová: **Nová Evropa** (48)

Představujeme:

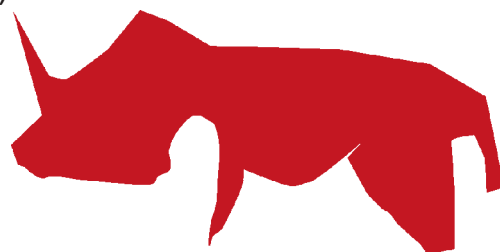
Texty Romana Erbena (54)

Podobrazník Honzy Hanzla

O sběru léčivých děl (60)

Příloha

Ortenova Kutná Hora (61)

Na titulní stránce: Eva Vlčková, „Kráva Lucy in the sky with diamonds od B Kulikova“, 2004 (k článku str. 4).

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 10, ročník 5. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Zástupce šéfredaktora: Martin Groman. Redakce: Miroslav Cingl, Štěpán Kučera, Jan Los, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčenkova, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet a. s.

Naši milí,

nestačím se divit. Dobrá adresa mě čím dál víc překvapuje proměnami, s nimiž se mění z časopisu ve fanzin, tematický sborník, soubor nesouvislých výkřiků a zase zpátky v časopis. Říjnové číslo už zase nemá skoro žádnou strukturu a řada jindy tak pravidelných rubrik v něm vzala za své. Místo rubrik máme tentokrát tři základní témata: dívčí poezii, Ortenovu Kutnou Horu a krávy. Krávy myslíme umělohmotné, předváděné v různých světových městech na akci zvané CowParade. Ze všech těch krav, jejichž obrázky jsme pro vás po různých domácích i zahraničních internetech postahovali, vám půjde kráva kolem.

Ortenova Kutná Hora vás naštěstí zase zastaví a uklidní, protože je to soutěž v poezii. Nevěříme sice příliš v soutěžení v daném oboru, ale přesto se nám vítězné básně soutěže líbí tolik, že jsme jim i celé akci věnovali přílohu.

Dívčí poezie je torzo odvážného plánu věnovat celé číslo ženám, když už bylo celé minulé psáno muži. Bohužel nás některé dívky (a Tomáš Koloc) svými rozmary zahlnaly (s Tomášem zahlnali) až daleko za uzávěrku, takže jejich texty uvidíte (snad) někdy příště. Dívčí poezie (a rozhovor Štěpána Kučery s jednou ze Sester Steinových) by vás nicméně měli odívkovat až dost, navíc když se dost básnířek našlo i v Ortenově Kutné Hoře. Ohledně pěti neortenovských básníků děvčat jsme pro vás připravili deziluzivní soutěž: jedna z nich je chlap. Poznáte která?

I kromě tří základních témat je naštěstí v říjnovém čísle co číst. Povedl se Nekorektní zápisník, povedl se Krmelec, povedl se Podobrazník, Canny i Šofarova CDčka. Snad se něco z toho zalíbí i vám. Těším se zase za měsíc,

Štefan Švec

báSeň měSíce

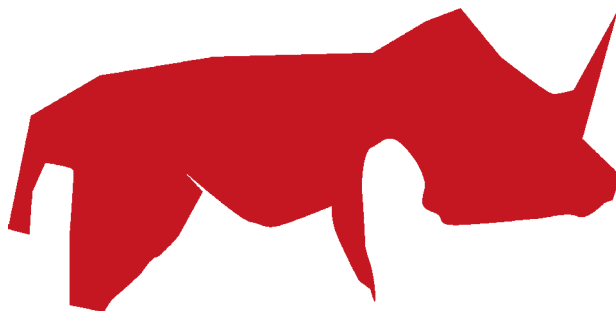
Karel Lišaj
Ted'

Všechny smutky, minulé i budoucí
jsou v tomhle smutku

Každá krása, seshora i zdola
je v téhle kráse

Všechna moře, nebe i země
jsou kolem a konce nedohlédneš

(Březina Reloaded, 2003)

Začneme objevnou větou, že umělohmotné krávy v ulicích Prahy budi-ly přes léto, kdy byly vystaveny, spoustu protichůdných reakcí. Pražané i turisté a návštěvníci Prahy na ně nadávali (je to kýč), fotili si je, sedali na ně a případně je obdivovali nebo záviděli umělcům a chtěli si nějaký ten dobytek pomalovat taky. Kdo nevěděl, co s penězi, mohl si koneckonců koupit předražený kraví výlisek libovolné velikosti a svoji tvůrčí potenci na něm vyzkoušet.

Nehodláme se tu věnovat estetickým, kulturním a obecně společenským otázkám kraví invaze do Prahy, snad jen podotkneme, že zákaz zobrazovat na kravách násilí, sex a bůhvíjakou jinou kontroverznost, který umělci

museli podepsat, nám přijde hloupý. Krávy mohly být ještě pestřejší.

Obecně konstatujme, že samotný nápad postavit do městských ulic sem tam kraví stádečko či osamělou jalůvku nám přijde rozto- milý, a že hravost tvůrců (coby metafora hravosti lidstva) podobně jako ve všech podobných případech překonala naše očekávání. Další příjemná překvapení přineslo občasné stěhování krav a tedy iluze jejich pohybu po Praze, nepříjemné byly naopak plakáty, kte- ré nadávaly Pražanům, že krávy ničí. Krávy se ničily při každé CowParade na světě a organizátoři to s nadáváním v Praze pře- hnali.

Na rozdíl od obecných úvah o estetice krávovitosti jsme v mé- diích nezaznamenali jediný pokus ukázat konkrétní krávy jako ta- kové, případně je vzájemně srovnat. Pokusme se aspoň částečně tenhle deficit smazat a okomentovat některé zajímavé kusy.

Na internetovém serveru Okoun vznikl klub lidí, kteří se poku- sili vyfotit všechny krávy v Praze a skoro se jim to povedlo. Jejich

Výbor Evy Vlčkové

Going to hell
Jakub Švéda

Kráva jde do pekla... já bych tam poslala rodiče, kteří mají potřebu fotit svoje ratolesti na hřbetech ubohých krav. Pak nemají být každou chvíli polámané. Naštěstí se o ně krávi doktoři po celou dobu akce pozorně starali, odváželi je do "nemocnice" a opravovali, co se dalo...

Sitting Bull
Jiří Sliva

Jedna z mála kravích holek, která byla pro posezení opravdu stvořená.

Králová Hermína
Fiala and Šebek

Jedna z reklamních kravek. Pokaždé, když jsem šla kolem Máje (pardon, Tesca), zkontrolovala jsem, zda je na svém místě. Poměrně dávno ji zmizela korunka, před pár dny zmizela kravička celá.

Praha 2004

galerii najdete na stránce <http://galerie.cestovatele.com/thumbnails.php?album=43>, kam vám doporučujeme se juknout. Krávy jsou tam vyfocené ve svém přirozeném prostředí a ne umístěné do grafického bezprostředí jako na oficiálních stránkách pražské CowParade (www.cowparade.cz). Eva Vlčková, jedna z nejúspěšnějších lovků ve zmíněné galerii, se uvolila pro DA některé své oblíbené krávy okomentovat. Za její komentáře jsme pak umístili několik favoritů vlastních také s komentářem. A příště, až se vypořádáte s kravami pražskými, se můžete těšit na přílohu, jaké krávy letos postávaly jinde ve světě.

CowParade

Býk Maxim
Robert W. Novák
Kontroverzní kráva, která
podstoupila operativní
změnu pohlaví a je z ní
býk. Podle stanov CowPa-
rade nesmí krávy pobuřo-
vat, zobrazovat násilí a se-
xuální tematiku. Přesto si
autor prosadil, že bude bý-
ček vystavený v celé své
kráse – nikoliv se zahalený-
mi choulolistivými partiemi,
jak navrhovali organizátoři.

Lost Navigator
Miroslav Novák
Co má jeden dělat, když
zabloudí ve městě a mapu
má nakreslenou na zá-
dech, kam si nevidí? Jasně,
podívat se na jinou mapu,
třeba na Náměstí republi-
ky!

Beruška
Yvona Maříková
Jeden z exemplářů, který
jsem nevyfotila - a asi ani
nevyfotím. Billboard stojí
na dálnici směrem k ruzyň-
skému letišti a široko dale-
ko žádná zastávka MHD.

Techland
Jakub Švéda
První kráva, kterou jsem vi-
děla. Hoví si na střeše
tramvajové zastávky na
I.P.Pavlova. Hned jak jsem
ji spatřila, bylo mi jasné, že
musím objektivem ulovit
i všechny ostatní. Nepoda-
řilo se...

Mistryně
Tereza Talichová
Góll! Přepíšte dějiny! Jsme
mistrři! Kde jinde by mohla
tahle holka stát, než na
Staromáku. Podpisy několi-
ka hokejistů už skoro smyl
děšť. Škoda.

Out of home
Miroslav Novák
Kravička v cizím městě pl-
ném aut a paneláků, dale-
ko od domova. Budila ve
mě lítost a soucit. Jak jí ro-
zumím...

Přežvýkavec
Pavel Abrahám
Hádejte, co tahle krávka
přežvykuje? Trávu? Siláž?
Samá voda. V bachoru se
ji váli literatura. Dírou v bři-
še jste se mohli po hmatu
přesvědčit sami.

Tonička
zvířátka mohou být hendi-
kepaná. Krávka děti
z Jedličkova ústavu je roz-
tomilá, je fajn.

Klaun
Martina Chloupa
Tahle kráva je opravdový
klaun. Sedí uprostřed zá-
bavního centra (Nový Smí-
chov), na obličejí má nama-
lované veselé barvy, na tě-
le veselý obleček... a je ne-
uvěřitelně smutná.

CowParade

CowParade

King
Jiří Anderle
King byl chvíli přemalovaný
a stal se z něj veřejný
vzkazník. Než jsem k němu
stihla Na Příkopy zajet
a podepsat se, měl zase
původní fasádu. Tu přece
ničit nebudu.

če
So
(ne
mluvi

Cibuláková
Stanislav Muller
Cibulákovou krávu už
v Praze nevidíte. Zmizela.
Podle agenturních zpráv
byla ukradena, já se ale
vzhledem k jejímu umístění
poblíž vltavského břehu
obávám, že se z ní stala
první kráva - potapěč.

Lucy in the sky with dia-
monds
Bronislav Kulikov
Vltavskou misi kolegyně Ci-
bulákové by jistě ráda pře-
vzala. Jenže stojí od Vltavy
hodně daleko, až v pasáži
Černá růže.

COWvelo
Slava and Omrit
Kovbojská kráva je každou
chvíli v opravě. Kdo by si
na ní nechtěl zaježdit, že
ano... co všechno ji kolem-
jdoucí nastrkali do džino-
vých kapes, to jsem raději
nezkoumala.

Hemenex
Daniel Vlček
Kráva s volskými oky byla
dlouho pryč, znala jsem ji
jenom z fotek a nedoufala,
že ji někdy uvidím naživo.
Pak se na Malostranskou
vrátila.

Astronaut Cow
Petr Novák, Jan Štěpánek
Moje oblíbená. Na zemi je
omylem, patří na oběžnou
dráhu! Má perfektní ska-
fandr s potřebnými přístroji
a měřáky, jenže o skleně-
nou přilbu přišla hned prv-
ní den.

Šílený člověk
Antonín Kopp
Když můžeme jist hovězí
a nepřijde nám na tom nic
divného, proč by to nemoh-
lo být naopak? I'm lovin' it!

CowParade

CowParade

Cow is a VJ
Daniel Špaček Embryo
Kráva v bedně. Nejdřív se
u Staromáku objevila bílá
kravka, jako by ji autor za-
pomněl namalovat. Pak ji
zavřeli do bedny a uvnitř
probíhala videoprojekce.

če
So
(ne
mluvi

Football Cow
Erič Rastko
Mistrovství Evropy ve fotba-
le se muselo projevit i na
CowParade. Postupem ča-
su se vyšísovaly čáry na
hřišti, ale travnatý kožíšek
je pořád zachovalý.

Saturday Night Cow
Daniel Špaček Embryo
Ne, ty barevné trubičky ne-
jsou jen pro parádu. V noci
svítí jako na dýze 70. let.
Aspoň někdy.

Romeo 23
Roman Týc
Romeo, ach Romeo... par-
ta levicových kluků mu pro-
kopla břicho, protože hano-
bil památku Rudé armády.
Pitomci. Na plánovaný hap-
pening přemalování Ro-
mea na růžovo nikdy nedo-
šlo.

Veselá kráva
Ondrej Skala
Veselá kráva je opravdu ve-
selá. Ha ha ha. Tavené sýry
nesnáším, ale jejich mas-
kot má pěkné zuby.

Julie
Irena Vronská
Kde je Romeo, nesmí chy-
bět Julie. Přesto od výše
zmíněného incidentu na
svém místě na Smíchově
chyběla. Bála jsem se, že ji
výtržníci přinejmenším
ukopli hlavu. Naštěstí nic
nehanobila a po pár týd-
nech jsem ji uviděla sedět
na Malém náměstí. Ale její
partner se už z nemocnice
nevrátil...

CowParade

CowParade

Film Star
Mikuláš Macháček
Některé kravky si zacesto-
valy po Čechách. Nebo as-
poň jedna. Do Karlových
Varů na filmový festival, po-
zdravit Bartošku a Froda.
A zase zpátky ke Staromá-
ku.

Kráva Kampová (Vacca
Kampana)
Michal Šula
Je libo hovězí na grilu? Vy-
lezte si pro něj na střechu
jedné z hospůdek na Kam-
pě. Pozor, maso bude
chutnat jako laminát.

Většinou se trefíme
Martin Melichar
...a když ne, skončíme
i s padákem na stromě.
Vtipné, originální. Dalšího
komentáře netřeba.

Dodatečný výbor

Andula
Barbora Zachovalová
Proč nemít na krávé ko-
mix? Když člověk postával
před obchoďákem na Smí-
chově a na něco čekal, tak
si mohl aspoň číst.

Siesta
all.city
Položit krávu na záda je
jednoduché a účinné. Taký
bych si lehnul.

Babočka kraví oko
Jan Benedík
Krávy s křídly jsou trošku
kliše, ale jsou krásné. Ško-
da, že nemůžou opravdu
poletovat.

Discow
David Bohm
Lesk je lesk.

Modrá
Gymnázium Voděradská
Je fajn, že se do CowPara-
de zapojily i školy. A tahle
kráva je prostě jen tak ký-
čovitě pražsky hezká.

Zvítězili jsme?!
Jiří David
Angažované umění Jiřího
Davida mě nebere vždycky,
ale tahle krávka má vtip.
Asi i to stačí.

Štefana Švece

CowParade

CowParade

Rusalka
Tereza Talichová
Některé krávy si zaslouží
nesmrtelnost už jenom za
jméno. Pojmenovat krávu
Rusalka je důkaz poezie
v duši.

Spojené království Velké
Británie a Severního Irsku
Jiří David
Stádo Eurokrav na Kampě
znamenal oslavu našeho
vstupu do Unie. Je to pří-
klad práce na zakázku, ale
v tomhle případě aspoň
docela milý.

Vosa
Fosilian
O kravách s křídly jsme už
psali, že. A tahle je ještě
hezčí než ta motýli...

Duhová cesta
Martina Riedlbauchová
Kráva, po které jezdí autič-
ka. Může být pro kluka ně-
co hezčího?

Zvítězíme?!
Jiří David
Tak tahle kráva je druhá do
série, která je jako celek
možná ještě lepší než její
části! (viz kráva na str. 13
vlevo dole)

Kráva pro XXI. století
Václav Švankmajer
Hypermoderních krav bývá
v cizích městech docela
dost, u nás ani ne. Tahle je
spolu s Astronaut Cow jed-
na z mála.

Neorenesanční
Josef Lepša
Tahle kráva není nic zvláš-
tního. Je jenom ve starém
architektonickém slohu,
což je kontrast proti té ná-
sledující.

Sen všech žen
Karel Gott
Karel Gott má sympatický
smysl pro humor, ale i ten
se musí týkat jeho samého.
Karel má hodně velký
smysl pro sebe samého.

Paneláková kráva
Jakub Nepřas
Pokušení udělat z krávy
obydlí podleho u nás hned
několik autorů. Že by byto-
vá krize?

CowParade

CowParade

Misteake
Fosilian

Kráva jako elektrický spo-
třebič je dobrý nápad. Ško-
da, že se moc nepovedla
fotka.

če
So
(ne
mluvi

Tetovaná
Petr Nikl

Kráva bez lepšího nápadu.

V zahraničí krávy tetuje
kdekdo. Jedna, pojmenova-
ná Lady Tatoo, dokonce by-
la ve Stockholmu paralel-
ně. Ale to nic, občas krávy
prostě inspiřují dva různé
lidi ke stejným věcem.
V Manchesteru i Harrisbur-
gu se letos třeba objevila
Trojská kráva (pokaždě úpl-
ně jiná – obrázky pro vás
máme v příloze, tak se juk-
něte).

I ate too much cauliflower
Serge Borenstein
Jist moc kvěťáku se vážně
nevyláčí.

Anginka
Pavel Lagner
Tahle nemocná kravka je
opravdu dojímavá. Ty bač-
kúřky...

I like puddle
Bořek Šípek
Tahle kráva okouzila řeme-
slným zpracováním.

Svobodu pro krávy
Václav Havel
Náš bývalý prezident má
pár obsesí, kterých se pro-
stě nezabývá...

Po návštěvě ZOO
Simona Vepřková a Lukáš
Řepík
A veselá kráva na závěr...

Cowboogie
Jiří Sliva
Nápad s nohama černých
tanečníků je geniální...

CowParade

Před S trží vrácenky 10

Poučení z krizového vývoje

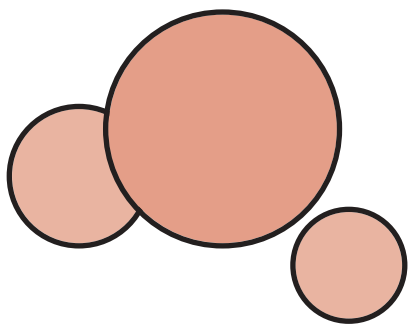
VE STRANĚ
A SPOLEČNOSTI
PO XIII. SJEZDU
KSC

*J*e to takhle: Mám v jednom malém městě, kde jsem se něco nachodil s dřevěným kačerem, haldu knih. Ne stovky, ale tisíce. Tahal jsem je tam v taškách a pytlech celá 80. léta. A protože je více než zřejmé, že se do města svého dřevěného kačera vrátím na stálo v době, kdy si už nepřečtu ani informaci o době trvanlivosti játrové paštiky, je třeba ty sklady knih zlikvidovat. Nekompromisně... Pustil jsem se do té řezničiny, ale moc to nejde. Kupky vyaurovaných knih byly malinkaté a v jakýchsi návalech jsem z nich ještě zachraňoval jednotlivé exempláře se slovy: *Tebe nemohu opustit, kolegyně přemilovaná*. Jak jste jistě pochopili, letošní rok vás budu informovat o ušetřených knižních životech, neboť co titul, to radost. Tak začínáme.

Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ. Tak dlouhý název mívaly knížky v 18. století. A přestože byl tento „dokument“ schválen plenárním zasedáním ÚV KSČ 11. prosince 1970, tak je v něm něco barokního. Sebemrškačství a snaha

oslnit prostého, třídně uvědomělého člověka „rozlehlostí“ faktů, dokazujících, že tzv. pražské járo byl přímý útok na Marxe a Engelse a Lenina. Co byl rok 1968 tady nebudeme rozebírat, ale školní vydání *Poučení* (SPN, 1984), tedy z doby, kdy muž velkých nadočnicových oblouků, politik a spisovatel Leonid Brežněv, už doputoval s ulířskou vírou do jediné beztřídní společnosti, která zatím funguje – čili do pekla, je zajímavé tím, že kromě onoho horkého „dokumentu“ obsahuje úvod od doc. Tomáše Slouky, CSc.

Možná, že tenhle úvod bude někdy časem důležitější než samotné *Poučení*. Čili: *Mladí lidé dorůstají v pokolení, které bude žít ve vyspělé socialistické společnosti, a jako do-*

spělí občané se budou podílet na jejím řízení, na odpovědnosti za vybudování komunismu, jehož program a tempo určuje Komunistická strana Československa. Pochopení smyslu Poučení je nezbytným předpokladem pro úspěšné plnění úkolů, které naši mládež očekávají. A to jsme zatím na začátku (na s. 3). Je to jasná zpráva, že KSČ byla tempař, byla metronomem, byla tím bubeníkem na galérii, který určuje sílu záběru. Taktéž z těch slov jasně vyplývá, že dnes musí veškerá mládež tápat, protože nemůže plnit úkoly – kdo by jí také ty úkoly stanovil. Tak si je stanoví sama – a proto fetuje, cestuje a šmejdí. Hned na stránce 5 je citován zcela zásadní názor hosta XIV. sjezdu KSČ a představitele Komunistické strany Martiniku, který se vyjádřil, že „vřelé přijetí tzv. pražského jara mezinárodní reakcí oprávněně znepokojovaly revolucionáře celého světa“. V tomhle punktu je úplně jedno, že „vřelé přijetí“ je v singuláru, ale sloveso v plurálu. Důležité je, že i na Martiniku byli tehdy s námi. A je celkem jedno, kolik tam žilo komunistů z masa a krve a jestli tento hovořící představitel někdy na Martiniku vůbec byl...

Rád bych se s docentem Sloukou sešel, pokud nešlo o kolektivní pseudonym. A nabídl bych mu nějaký byznys. Klidně by si mohl občas někde vložit nějakou pěknou větvičku. Třeba tu Brežněvovu: *Národy socialistických zemí jasně dokazují celému světu, že se svých revolučních vymožeností nevzdají, že hranice socialistického společenství jsou nerozborné a nedotknutelné.*

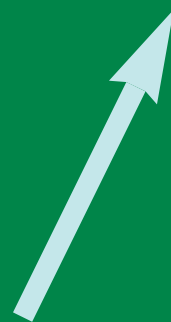
Famózní text...

Jakub Šofar

Foto: Kateřina Rudčenková

LITERATURISTICKÝ PRŮVODCE ŠTĚPÁNA KUČERY

Sestry Steinovy čerí poklidné
vody českého folku, nebojí se
hloubky, ale neklesají na dno.

Boří básnická i myšlenková
kliše, zpívají „budu volná jako
pták / a dobře mi tak“, protože
„svoboda je berla pro chudý /
ta zbude každému, kdo si
všechno zničí.“ Sestry Steinovy
vydaly dvě alba – Lilie polní
a Můj tanec – opěvovaná kritiky
a nepovšimnutá médii.
Nejenom na to jsem se ptal
Karolíny Kamberské, starší
z obou sester a výhradní
autorky.

‘Kdo je vzor klidu
a vyrovnanosti,
ať hodí kamenem!

**Proč nejste slyšet v rádiu nebo vidět v televizi a v novinách?
Nehodláte vstoupit do šoubyznysu?**

No to máte pravdu, že je kolem nás celkem „ticho po pěšině“, ale to se netýká jen nás. Zkrátka Anička Dajdou je pro většinu médií zajímavější objekt než třeba Trabandi nebo Tomáš Kočko. My ale nikam nespěcháme. Naše publikum si nás nějakými tajuplnými cestami zatím nachází i bez titulních stránek a nás tenhle způsob hraní momentálně strašně baví. Jezdíme si po Čechách a Moravě malým autíčkem, do kufru se nám vejdou akorát ty naše dvě kytary a batůžky, pouštíme si muziku a objevujeme krajinu, hospůdky a literární kavárny – je to zkrátka taková jednoduchá radost, kterou není radno komplikovat. Ale zeptejte se za dva roky, třeba už budeme mluvit jinak.

**Bývá vám podsouvána ženská otázka. Vidíte svět v pólech muž–žena? Osobně mám z vašich písní hodně lidský, „nadpo-
hlavní“ pocit.**

Podle mého názoru ženská otázka zní „co si mám vzít na sebe?“ Mně to přijde dost důležitý, že se na světě vyskytujeme v těch dvou verzích základního typu... že se doplňujeme, inspirujeme, trápíme a těšíme navzájem. Ale co se týče mých písní, vůbec si nemyslím, že by byly nějak žensky zakódované, rozumí jim i hromada chlapů, aspoň jestli můžu soudit podle návštěvníků našich koncertů a taky posluchačů, kteří nám píší maily – je to vždycky tak půl na půl, holky a kluci. Já sama nedokážu posoudit, nakolik je to ta pověstná

SESTRY VY

„ženská výpověď“, píšu to zkrátka za sebe a těžko říct, nakolik by se ty písničky lišily, kdybych byla chlap.

Z vašich textů cítím určitou schizofrenii – bodáte muže kopím, i když víte, že svoboda je jenom berla pro chudý... Jsou vaše texty upřímná zpověď, nebo je v nich i kousek stylizace?

K tomu kopí: V té písničce zpívám „há- zíš mi kruh / když se ve své hlavě topím / hned jak se oklepu / probodnu tě kopím“ – je to tedy dost šírává sebekritika... Vlastně mi s tou „berlou pro chudý“ docela ladí. Ty písničky jsou všechny autentické, já to bohužel jinak neumím. Problém je v tom, že nejsem zrovna moc vyrovnaná. Dokážu téhož člověka milovat i nenávidět v jednu chvíli, ráno se probudit s depresí a za půl hodiny si blaženě prozpěvovat, proklít někoho k smrti a vzápětí si uvědomit, že chyba byla spíš na mojí straně... Proto vám možná připadá, že si ty písničky protiřečí. Ale koneckonců, kdo je vzor klidu a vyrovnanosti, ať hodí kamenem!

Jste rebel?

Já ne, radši ani nechťejte vědět, jak konzervativně já žiju. Občas nás za rebelky označí někdo zvenčí a někdo jiný zvenčí s tím pak polemizuje a my se dobře bavíme.

Proč jste se přestěhovala z města na vesnici? Ovlivnilo to nějak vaši tvorbu? (Z vašich písní je slyšet harmonie přírody, lidovosti – byla jste někdy zachmuřenou intelektuálkou, která před spaním louská Nietzscheho v originále? Jaké písničky jste psala ve městě?)

Odešli jsme z takových těch romantických důvodů, starý dům, stromy za oknem, třešně z vlastního sadu, pes na zápraží. Mou tvorbu to celkem neovlivnilo, třeba Studánku jsem napsala ještě v Praze... Já si tu slabost pro všechno venkovské a přírodní s sebou vleču už od dětství. Tenkrát jsem ji nasála u nás ve šluknovském výběžku. Když v sobě tuhle lásku máte, město ji nemůže smazat. Intelektuálkou jsem nikdy nebyla, ani nechtěla být – vždycky jsem obdivovala spíš lidi, kteří něco dobrého a praktického dělají než kavářské teoretiky. Ale čím jsem starší, tím víc mi to chybí, vadí mi, že nejsem schopná systematicky číst a vzdělávat se, všímám si, v čem všem mám mezery. Naštěstí většina mých blízkých a přátel je na tom podstatně líp, takže se hodně ptám.

Některé vaše texty jsou neředitelná poezie, řekl bych...

Děkuji, snažím se je neředit. Poezii nečtu nijak systematicky, mám vždycky období, kdy mě něco sebere, a pak období, kdy si ani nevzpomenu, že něco jako básně existu-

je. Studentskými časy mě provázela Jana Štroblová, dneska je mi nejbližší Reynek – a uvědomuju si, že jsem s tím trapná, protože ho milujou všichni, takže už je to prý móda, hm... Ale hlavně to vnímám tak, že jsem na úplném začátku své čtenářské cesty, a její největší kus plánuju na důchod. Těším se, budu sedět v křesílku na zápraží, usrkávat kafe a děsit se nad prokletými básničky. Budu na to mít čas a prostor, nebudu ta ulítaná zaměstnaná matka, která ještě o víkendech dělá muziku.

A jakou hudbu posloucháte? Vaše desky jsou nahrané konzervativně, ale cítím z nich, že byste se nebála pustit i do nepoměrně tvrdších, drsnějších vod...

My už to před lety zkoušely, a tak víme, že ty písničky to prostě neunesou, potřebujou jednoduchost, se kterou je předkládáme my dvě – jinak se ztrácejí v řevu a pak nemá cenu hrát. Jsme služby písni, to ony si říkají, co a jak. Doma muziku neposlouchám vůbec, nemám chuť. Takže všechny desky protáčíme v autě cestou na koncerty, což jsou v posledních měsících hodiny a hodiny týdně. Nejvíce nám teď jede Traband, Gulo Čar, Music od Madonny a vždycky něco od Stounů a Kalyi jag, to je maďarská cikánská kapela. Taková pestrá směska, no... Nedělíme muziku na žánry, pouštíme si všechno, co nám žhaví srdce.

LITERATURISTICKÝ
PRŮVODCE
ŠTĚPÁNA KUČERY

Š T Ě I N O V Y

Můj tanec

Volná jako pták

Až ztratím toho chlapa co po nocích mě hřeje
Až uteče mi dítě co se do očí mi směje
Budu volná jako pták
A dobře mi tak

Až zbavím se všech břemen a oholím si hlavu
Budu tvrdá jako křemen trvat na svém
lidským právu
Budu volná jako pták
A dobře mi tak

Svoje a ničí nikoho jinýho
Budu pít z pramene proklaté silnýho
Svoje a ničí...
Svoboda je berla pro chudý
Svoboda je berla pro chudý
Ta zbyde každému
Kdo si všechno zničí

Až řeknu co si myslím i kdybys měl zhebnout
Až vysvětlím ti jak se těším že už možná
jednou
Budu volná jako pták
Hm dobře mi tak

Až sepíšu si kodex co všichni kolem musej
Až konečně jim řeknu jak moc se mi občas
hnusej
Budu volná jako pták
A dobře mi tak

Rybo!

Rybo rybo rybo rybo!

To by uměl každej moudře si mlčet
Mě slova vražděj předkládaj účet
Za každou myšlenku co nebyla ryzí
Můj osobní mluvčí je ve mně a je cizí!

Rybo rybo rybo rybo
Mlčet jako hrob je jediná rozumná řeč
Jako socha z mramoru
Nenechat se vláčet dolu nahoru
Mlčet jako hrob je jediná rozumná řeč
Rybo rybo rybo rybo

Mě taky lověj na zlatý třpytky
Za každej projev házej mi kytky
Vyměň se se mnou já chci být s tebou
Aspoň do Vánoc už mě ploutve zebou!

Rybo rybo rybo rybo
Mlčet jako hrob je jediná rozumná řeč...

Nesnáším párový tance
nesnáším pracky co chtěly by mě držet
nesnáším předepsaný kroky
můj tanec je ladnej jak elektrický šoky

Můj tanec je klidnej jak neřízená střela
a vroucí jak dlaždice v metru u anděla
můj tanec je něžnej jak čtyři rány z děla
Jsem učitelka tance
když dojdeš k zadní brance
tak vytančím ti duši z těla
vytančím ti duši z těla

Můj tanec je víchr na tvý střeše
je milej jak zlatovláska co se břitvou češe
jak podnámem v kožichu nabídnutej bleše
a krásnej jak prsten po maceše

Lež má nohy dlouhý

Když zabiješ pětadvacet lidí
A tváříš se jak poraněný ptáče
Možná ještě pámbu pravdu vidí
Celej svět však s tebou tiše pláče
Lež má totiž nohy sakra dlouhý
Nezná bolest ani divný touhy
Jde přímo na věc má neprůstřelnou vestu
A ty krvácíš když překříží ti cestu
Lež má nohy dlouhý

Lež má vždycky snadný vysvětlení
Na to co se vysvětluje těžce
Nikdo snad víc věrohodnej není
Než lhář s tváří dálkovýho běžce
Lež se umí tvářit neutrálně
Dokáže být solidní a moudrá
Vypálená v satanový sklárně
Hladká kulatá no prostě dobrá
Lež má nohy dlouhý

Vinná–nevinná

Ty rozdáváš sílu a já jenom kradu
Po nocích vařím nápoj z masa jedovatejch hadů
Ty chápeš mou bolest a já nevnímám tvou
Tak řekni mi řekni mi řekni mi řekni mi
Proč ti to za to pořád ještě stojí

A pnu se po tobě jak réva
vinná–nevinná

Možná jsem tvoje slabá stránka
jedna jediná

A nikdy nebudu dost skvělá
pro tebe

Takže mě stejně necháš dole
Až půjdeš do nebe

Držíš mě pevně když ďábel se mnou mlátí
A stejně to budeš ty kdo v týhle hře trátí
Házíš mi kruh když se ve své hlavě topím
Hned jak se oklepu hned jak se oklepu
Probodnu tě kopím

A pnu se po tobě jak réva...

Advent

Poslal jsi mi advent
Svatej Jan volá na poušti
Nekoukej na mě jsem to já
Kdo tě každý den znova opouští

Ještě jsem dušičky neobřečela
A už jsi mi poslal další advent
Zas budu vstávat uprostřed noci
Tma bude mojí pustopustou pouští
Možná už letos zvládnou aspoň dva dny pobejt
Mimo sebe

Poslal jsi mi advent...

Sousedka meje už třetí okno
Snad našla Ježíše v lavóru s Jarem
Houpu se v křesle jsem žena líná
Na našem okně bydlí s náma špína
Je na mě milá přece bych jí saponátem nezabila

Poslal jsi mi advent...

Sestry Steinovy
(Karolína Kamberská vlevo),
foto Filip Kašík

Hukot hory

Míň než já

Kdo je míň než já
s cigaretou v ruce
popel padá na zem
žádná revoluce
Jenom nevěřím
že tě cesto najdu
že tě objevím dřív než
někde v prachu zajdu
Jsem nemocná a zlá
tak kdo je míň než já

Zejtra budu moudřejší
postopadesátý
zbytky bitvy včerejší
v koutech jsou rozvátý
v koutech jsou rozvátý

Kdo je míň než já
rozmazaný oči
kterej přízrak dnes
po krku mi skočí
Kdo mě zachrání
tomu budu sloužit
do roztrhání
podél zdí se ploužit
Jsem nemocná a zlá
tak kdo je míň než já

Zejtra budu moudřejší

Troufneš si na to
padla na mě otázka
Hukot hory byl pořád blíž a
můj dech běžel kousek za mnou a
bílá mlha se bílá mlha se
rozestoupila

Ptal ses mě proč mám hrůzu z blízka i dálky
proč mě plaší světlo a děsí tma
Hukot hory byl pořád blíž a
teď ho slyším za náma
Hukot hory byl pořád blíž a
teď ho slyším za náma
Neptej se proč mám hrůzu z blízka i dálky
Proč mě plaší světlo a děsí tma

Troufneš si na to
padla na mě otázka
Ledy se posouvaly kam chtěly
nemohla jsem stát ani jít a
větví jsem se větví jsem se
neudržela

Ptal ses mě...

Troufneš si na to
padla na mě otázka
Vítr mi vzal i poslední vlas a
dítě řvalo čím dál víc a
náhle hora náhle hora
utihla

Ptal ses mě...

Lilie polní

Proč se ptáš na věci
který ti nikdy nevysvětlím
na všechno nejsou argumenty
na všechno není logika
k čemu by mi byl tvůj dobrý vkus
k čemu tvý promyšlený názory

Jsem lilie polní
nestarám se
Jsem vrabec v hrsti
nepřemejšlim
Jsem bříza u řeky
nevyptávám se
Jsem moucha na okně
nic nedomejšlim

Proč se ptáš na věci
který ti nikdy nevysvětlím
nevím co si myslet o Bohu
ani co Bůh si myslí o mě
vim jen že teplá deka hřeje víc
než tvý důležitý kecy

Jsem lilie polní...

Paměť ztracená

Paměť ztracená jeptiška zazděná panna
pohřbená
Jsem bledá jak stín v jasný noci

Blízká svobodě oddaná náhodě pouštím
po vodě

Roky svý královský moci

Paměť ztracená
Dvířka zavřená
Navždy zamčená

Bylo nebylo co sílu ztratilo kouska nezbylo
Jsem lehká jak dvě křídla muší

Ztráta paměti minulost do smetí tíha odletí
Co bude to duše jen tuší

Pane cukérine

Bejt jako vy pane cukérine
nikdy bych asi nebrečela
jenže já miluju svoje slzy
asi tak jako nenávidím
váš smích

Netykejte mi pane cukérine
my dva si tykat nebudem
já zraněná a vy ten věčněj úsměv
vim že bojuju s někým přeludem

Ty vaše tváře krev a čerstvý máslo
vždycky jsou krásný proti mejm
před vaší vůlí peklo se už třáslo
kolena klekly čert je vem

Vy prej jste našel boha uvnitř sebe
skleněnej dům a dlážděná cesta
jenže muj Bůh je Hospodin zástupů
a občas mě i trestá

Bejt jako vy...

Usnu

Usnu v zahradě pod jabloní
stočím se jako had
a vtělím se do klubka bílý vlny

Usnu a už se neprobudim
najde mě sousedovic kočka
nebo z lesa přijdou srny

Srnko ty co máš srnčí oči
co říkáš tomu když se
ňáká ženská do klubíčka stočí

Srnko tichá jak zimní ráno
konečně zmizí ten pocit
že mám věčně nedospáno

Hej můj milej
zдалipak mě slyšíš
už dlouho tě volám o pomoc

Neumim křičet
tak umej si uši
potřebuju pomoc a to moc

Potřebuju pomoc a to moc

Řeko mojí duše

Řeko mojí duše
vodo nejhlubší
břehy zaplavuješ
kdo je vysuší
už tě regulujou
už ti projektujou
krunýř z betonu
břehy nezaplavíš
ledy neroztavíš
písni bez tónů

Domy na spadnutí
stromy k poražení
to je tvoje dílo
samý pustošení
co jsi asi chtěla
vodo nejhlubší
snad jsem rozuměla
dneska netuším
kde je tvoje moře
kolik domů ještě
řeko mojí duše
pro tebe pobořím

Řeko mojí duše...

Nekorektní

Jiří T. Král

Občas se i glosátorovi stane, že vyrazí hledat inspiraci takříkajíc do terénu. Zděšen potom bývá, že jeho ironické poznámky zdaleka nevystihují všechny podivnosti literárního světa. To tak například přijde na setkání jisté společnosti vydávající jisté literární periodikum (pojd' nám pomoci zvolit do výboru ty správné lidi, vybídnou ho známí, a on odmítnout nedokáže, i když výsledek oné volby je mu lhostejný) a zažije dvě hodiny, které otřásly jeho duševním zdravím. To ponejprv vystoupí předseda oné společnosti, uznávaný spisovatel v kmetiském věku, jehož zdobí hříva téměř lví, a v několika větách sebere glosátorovi poslední iluze o moudrosti starých mužů. V novinách by mělo být něco ke čtení, praví kmet rozšafně, co sáhnout do klasické literatury, takto to vypadá, že co už bylo jednou otištěno, už není k otištění. Glosátor si cosi pomyslí o aktuálnosti takového periodika, ale nestačí si ani v hlavě uspořádat svou námitku, když tu kmet přichází s myšlenkou, že by každý člen oné společnosti měl mít právo publikovat ve svých novinách cokoli a kdykoli. Takový sen všech grafomanů, bleskne glosátorovi hlavou, ovšem to už začíná mluvit mladý šéfredaktor onoho periodika, říká, že si jeho list buduje postavení alternativy ke všeobecné bulvarizaci českých médií, což ho až ohrožuje, protože se z toho důvodu může ocitnout v úplné izolaci, blíže však onu podivnou myšlenku nerozvádí. Máme šanci být nej kvalitnějším týdeníkem u nás, dodá šéfredaktor později, obsah by se měnit neměl,

kdyby se náš list zabýval pouze literaturou, nemohl by mít v názvu slovo literární, můj koncept se osvědčil, i když pozvolna ubývají čtenáři. Glosátorovi bleskne hlavou, že čtenáři zřejmě nechápou přesvědčivou myšlenku onoho šéfredaktora, že politika není levicová ani pravicová, pročez zřejmě proto ve svém týdeníku pravidelně tiskne texty všelických ultralevičáků, z nichž by jeden dostal osypky. Problém je ovšem ve finanční oblasti, noviny jsou ztrátové, státní podpora ani sponzoři nestačí, nejlepší by bylo, kdyby se státní příspěvek podstatně zvýšil, ve svobodné společnosti přece nic nebrání tomu, aby náš list byl položkou státního rozpočtu, praví šéfredaktor. Glosátor nevěří vlastním uším, také by chtěl být pevnou položkou státního rozpočtu, vždyť přece vyhovuje všem kritériím, ve svých sloupcích akcentuje, že kultura není pouze umění, takže naplňuje všechny požadavky, snad jen že si není úplně jist, zda jsou jeho východiska bližší ČSSD než ODS, protože onen šéfredaktor to tak má, ostatně jinak by ho taková věc asi vůbec nenapadla. Šéfredaktor několikrát zopakuje něco o síle a kvalitě redakce a novin, kterou mnozí oceňují (proto má ono periodikum tak převelikou čtenářskou obec, pomyslí si glosátor), ještě tak přeměnit jejich webové stránky na intelektuální internetový deník, který by byl nedogmatickou a neparanoidní alternativou Neviditelného psa a Britských listů, říká šéfredaktor, jehož články jsou proslavené řádnou porcí dogmatismu a paranoie. To nejlepší na valné hromadě mě-

lo teprve přijít, v programu bůhvíproč označeno jako diskuse, přichází hvězdná hodina ctihodného kmeta, kdo pozvedne hlas proti, je stavěn do haptáku, to už bylo řečeno, to už neříkejte, vy už jste mluvila, tak už mlčte, řeknete někdo něco jiného?, řídí kmet diskusi, až skončí větou: to nemá cenu jeden vyvracet názor druhému, tohleto, za ním by se nemusel stydět ani major Terazky. Glosátor v šoku odchází a rád za sebou nechává svět, kde vládne Ludvík Vaculík a Jakub Patočka a kde jsou Literární noviny nejlepším týdeníkem v českých zemích.

A pokud by snad Jakub Patočka chtěl někdy opustit Literární noviny a dát jim šanci být novinami skutečně literárními, mohl by se živit jako expert na rady, jak nadále udržovat chudé země v chudobě, jako to už činí mnozí jeho levicoví kolegové. To například časopis Týden informoval o plánu jemenské vlády udělat z ostrova Sokotra turistickou destinaci. Jemen patří mezi nejchudší země světa a zmíněný ostrov je za ním ještě daleko pozadu. Voda ze studní je zde zdrojem infekcí, lidi sužuje podvýživa a malárie. To by se sice příchodem kapitálu z ciziny mohlo změnit, experti z vyspělých zemí však varují, že by to zároveň mohlo ohrozit tradiční životní styl místních. Je pak opravdu dojemné, když Wolfgang Wranick z univerzity v německém Rostocku v dané souvislosti říká, že import rýže a sušeného mléka sice omezil hladovění, ale rostoucí závislost na vnějších zdrojích snižuje zájem o tradiční jídla. Jednoho by na-

zápisník

padlo, že pokud se onen expert snad ptal na názor Jemenců – i když ani ve snu si to netroufneme předpokládat – jistě se řídil starou moudrostí, že sytý hladověmu nevěří.

Jakub Patočka svým uměním dobře osvětlovat skutečný význam věcí přivodí jednomu takový šok, že se ho pak nemůže zbavit coby obsesivního tématu. Ostatně sám předmět výzkumu tomu intenzivně napomáhá. V Literárních novinách zveřejnil článek, v němž podrobně rozebírá zpravodajství novinářky z České tiskové agentury o Straně zelených, za kterou nedávno kandidoval do Evropského parlamentu. Jakub Patočka v něm osvědčuje hluboký cit pro jazyk. Tak například dosud naivnímu čtenáři důkladně osvětlí význam slova úspěch. Úspěch ve volbách totiž neznamená, jak by se snad někdo naivně mohl domnívat, že je někdo zvolen, ale že dostane víc hlasů než minule. Po takovém argumentu je hned jasné, že věta ČTK neměla znít: "Po neúspěchu ve volbách zvolili zelení nové vedení," ale: "Po úspěchu ve volbách zvolili zelení nové vedení." Literáti ovšem mohou mít radost, že se Jakub Patočka důkladně drží definice Ambrose Bierce: Pravda je důmyslná směs přání a zdání.

Nutno však přiznat, že Literární noviny nejsou jediným naprosto nepostradatelným periodikem, pokud lze soudit z dopisu, který šéfredaktor Tvaru Ondřej Horák zaslal ministru kultury Pavlu Dostálovi. Žádá v něm o "dodatečné finanční zdroje", aby

tento obtýdeník mohl i nadále vycházet. "Troufám si při vši skromnosti tvrdit, že zápisník časopisu Tvar by znamenal pro kulturní obec značnou ztrátu," zdůrazňuje. Glosátor si při vši skromnosti troufá tvrdit, že je členem kulturní obce, ačkoli dosud netušil, jaký je správný význam slova značný. Nyní už ví, že značný význam pro něj má jednou za čtrnáct dní těch 15 minut, za které stačí přečíst vše, co je ve Tvaru zajímavého. (Sotva dopsána byla tato glosa, vyšlo patnácté číslo Tvaru, a oproti zvyklostem v něm bylo dobrých textů povícero. Snad v předsmrtné křeči redaktori publikovali nejlepší články připravené na příští půlrok.)

Opustíme však nudný svět literárních periodik a věnujme se otázce, jaký může mít literatura vliv na náš každodenní život. Server novinky.cz totiž nedávno přinesl zprávu, že ženy si vybírají muže také podle knih. Podle průzkumu nakladatelství Penguin by si muži neměli brát na dovolenou knihy typu Harryho Pottera či Pána prstenu, protože tak jejich šance na seznámení významně slábnou. Zabírají naopak knihy Nicka Hornbyho nebo Emily Brontëové. "Přibalte klasiku a ženy budou u vytržení," praví „odbornice na mezilidské a sexuální vztahy“ Tracey Coxová. Glosátor se rozhodl čtenářkám Dobré adresy usnadnit práci, a tak jim nabízí něco mužů, kteří se se svým vkusem svěřili pravidelné rubrice deníku Právo nazvané Moje tipy. Pokud si přejí něco drsnějšího, tak básník Lumír Brožek čte "drsnou milostnou poezii"

Charlese Bukowského a nakladatel Lubor Maťa povídky Jana Pelce. Povrchnější typy mohou zvolit fotografa Ondřeje Pýchu (Alchymista od Coelho) či zpěváka Martina Evžena Kyšperského (Vybíjená od Viewegha). Intelektuálkám rozhodně zaimponuje režisér Marek Dobeš (Psychoanalytická praxe) a všem ženám pak výtvarník Vladimír Richard Piskáček (Sto roků samoty od Márquize). Glosátorovi se však bohužel nepodařilo zjistit, které knihy na pláž nosí teplý básník Radek Hásek, který se nedávno časopisu Ring svěřil, že je ve svých 27 letech stále ještě panic. Důležité však je, že pokud se Radek Hásek zamiluje, napíše dotyčné báseň, například: jsi anděl s rohamy, zajímá mě, co máš mezi nohamy. Takže už jen adresa pro případné zájemkyně: Ring, Malá Štěpánská 17, 120 79 Praha 2, heslo Radek.

A na závěr vysvětlení, k němuž autora těchto řádek donutil článek Daniela Deyla v časopise Týden. Píše v něm, že publicisté, kteří si zřejmě potřebují dodat důležitosti a jejich vlastní jméno jim v běžné podobě připadá příliš fádni, používají ještě uprostřed iniciálu. „Tak máme v nejrozumnějších publikacích úžasnou přehlídku důstojných H., P., V., X. a dalších iniciál, jejichž nositelé patřičně stoupají v ceně. Takové trojdílné jméno je skoro tak dobré jako akademický titul,“ podotýká Daniel Deyl. Zaskočený glosátor pokorně přiznává, že má strach rozepisovat celé své jméno. Do žádné intelektuální společnosti totiž Jiří Trepifajksl Král nezapadne.

Strž (recenzní prostředek)

Cementárna

Krmelec

(rubrika ukradená z Tvaru.

Tvar má Kulturní krmítko

a my chceme taky krmit zvířata)

Adresa šla do světa...

Slovo úspěch patří dnes mezi ta, která ztrácejí smysl. Znamená úspěch, když je někdo známý, slavný, bohatý, milovaný, uznávaný, respektovaný? Je vůbec úspěch stát se třeba premiérem? Dobrá adresa se v září ocitla na půl cesty do světa. Byli jsme pozváni na setkání šéfů českých kulturních center na ministerstvo zahraničí. Nikdy jsme v žádném centru nevystupovali, s žádným jsme nespolečovali, ale co není může být, řekli jsme si a vzali to jako šanci.

A tak jsme korzovali mezi Zdeňkem Svěrákem, Markem Ebenem, Medou Mládkovou, kardinálem Vlkem, ministrem Svobodou, Vladimírem Páralem, Václavem Hudečkem a dalšími stálicemi našeho mediálního nebe. A říkali jsme si – to jsme taky takhle slavní? Ale kdepak, poznalo se to podle toho, že jsme spíš promenovali a sledovali cvrkot a brzy jsem zase odešli. Chvilí nám bylo divné, že nás někdo pozval na raut, kde se spolu bavili jen ti, co se spolu už dávno baví, ale pak jsme začali z nudy dumat nad tím, co pro česká kulturní centra můžeme podniknout. Kdo ví, třeba nedostatek mediální slávy nakonec povede ke smysluplné spolupráci. Když už nás pozval, nevíme kdo.

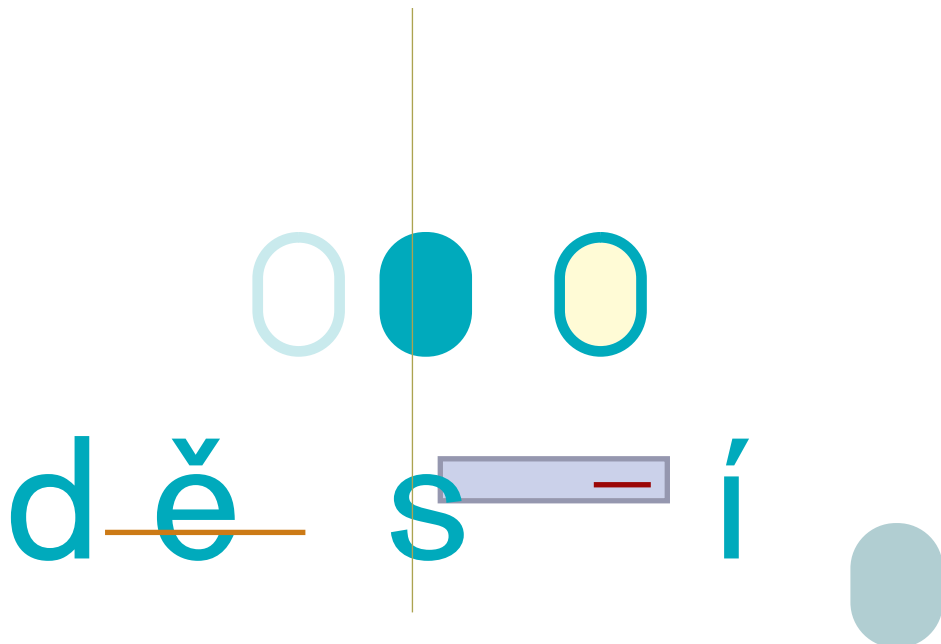
mg

V Krakovské jsem zakoupil sice za krvavých 290, ale pozitivě cd **Shana MacGowana** *Across The Broad Atlantic*.

Jenže o tomhle chlapíkovi je opravdu potřeba něco napsat: Narodil se v r. 1957 v Kentu, ale rodina se sveřepě hlásila ke svému irství (takže mládí prožil v tradiční irské kultuře, včetně hudby). Když mu bylo 6 let, odešli do Londýna, od 14 let chlapec začínal zkoušet drogy, ale když v r. 1976 navštívil koncert *Pistolí*, začal fungovat v místní punkové scéně (kapela *Nipple Erectors*), legrace skončila v r. 1980, Shane nastoupil do prodejny desek a založil s přítelem Stacym kapelu *Millwall Chainsaws*. Ti samí pak zformovali *Pogues* (správně *Pogue Mahone*, což znamená v gaelštině *kiss my ass*). Kapela se svým punkfolkem stala respektovanou nejen v Británii, ale i v USA (spolupráce třeba s *E. Costellem* jako producentem). Shane pořád kalil, tak ho ostatní kumpáni vyhnali. No – nedal se tak lehce a založil kapelu *Popes*, se kterou vydal mj. mimořádně povedené cd *The Snake* (přitom spolupracoval i s *N. Cavem*, *Dubliners* nebo *Jesus & Mary Chain*). Mimo uvedeného cd vydal další 3, a v r. 2002 pak záznam z koncertů konaných u příležitosti největšího irského svátku – sv. Patrika (20 skladeb, včetně *Dirty Old Town*, nahraných ve Webster Hall, Manhattan, v NY 17. března a 19. května v Olympia Theatre v Dublinu). Mimo zpívání je tu taky nějaký řečnění - Shane je nalitej jako slíva, ale když se pustí do zpěvu, tak to jde – i když stoprocentní šťáva tam není, prostě tam není, místy jen macha, ale ono to není k nepochopení.

O hudbě **Sly & Family Stone** jsem věděl už od mládí, ale nikdy jsem se s ní nesetkal. Teď jsem za 19 korun zakoupil zas nějaký šílený slepenec – pak jsem několika poklepy zjistil, že přestože se panenské cd jmenuje *Hitsville* (The Westminster Recording), tak jde o oficiální výběr *It takes All Kinds* z r. 2001 (akorát že tu je jen 14 skladeb a jedna chybí). Jsme u kořenů funky, které se těžce probíjelo jednou stranou z černošského soulu, středem z obou stran hraného R & B a z druhé strany bělošského popu

a rocku. U téhle party je navíc ještě to „psychedelic“ – možná proto se to dá i občas poslouchat, i když jinak podobný styl opravdu nemusím. Ten hlavní chlapík – *Sly Stone* – se narodil v r. 1944 a správně se jmenuje Sylvester Stewart, už v 16 měl hit – studoval hudební kompozici, teorii a foukal trubku. Kapela hrála v letech 1967–1975 v Kalifornii a je nesmírně důležitá (když si to teď poslouchám, cítím v tom i některé české kapely konce 60. let – tehdy každý sál, odkud to šlo). Nekouká někde za rohem J. Brown? No, asi ano... a pak už je kousek k opičímu byznysu, ale to tady nemá fakt co dělat. Takže spíše jen pro těch 19 korun o tom píšu. A abyste neřekli, že jsem stará totalita.

Další vrchol z Levných knih – 2cd od fy See For Miles Records: **Larry Jon Wilson**: *New Beginnings / Let Me Sing My Song To You*. Spojené státy jsou nepředstavitelnou líhní muzikantů všech možných stylů – asi nejvíc je těch countryových. Zpěvák a kytarista L. J. Wilson natočil v letech 1975–1979 celkem 4 alba, která bychom u nás spíše zařadili někam mezi „písničkářský pop“ – mimo autorského vnosu jsou zde použity ženské vokály, občas dechy, to znamená všechny možnosti, které nabízí nahrávací studia. Normálně bych si takovouhle věc určitě nekoupil, ale za 19 korun – to je už výsměch. Muž s vizáží L. Semelky (ale po odvykacích

kůrách) mi zase otevřel obzory – i když si uvědomuji provařenost těchto slov.

Americká skupina **Steely Dan** vznikla v r. 1972 v Los Angeles a skončila v r. 1981 – tvořili ji především dva muzikanti – baskista *Walter Becker* a zpěvák *Donald Fagen*. Vybudovali jakýsi přechod mezi rockem, popem a jazzrockem, s jemným, humorem, s jasným estetickým záměrem; poměrně hodně populární. Oba se potkali už v roce 1967 v NY, pro nahrávání používali studiové hráče a jejich nahrávky se v polovině 70. let ocitaly v hitparádách. Od 80. let skoro každý rok vyšlo nějaké kompilační album a nebo „vykopávky“. Za 19 korun jsem nakoupil zcela bez označení cd *The Best Bits* (firma The Westminster Recording) obsahující 13 skladeb. Vyčenichal jsem, že jde o cd *Steely Dan Collection* (2000) bez poslední skladby. *Steely Dan* je opět z těch kapel, které bych si normálně nekoupil, ale za ty kačky, když jenom krabička stojí cca 10, to by bylo nemravné, si to nekoupit. Při poslechu si uvědomíte, že začátek 70. let byl jakýmsi startem, kde stáli všichni víceméně ještě v jedné linii – uslyšíte zde od *CSN&Y* až po třeba velké bandy. Všechno je možné...

Když už jsem si v Levných knihách v Jindřišské tak zařadil, tak jsem jen tak mimochodem s sebou vzal i **Greatest hits of the 80's**; z 8 podobných, které vyšly jen

Krmelec

(rubrika ukradená z Tvaru.

Tvar má Kulturní krmítko
a my chceme taky krmit zvířata)

Umučení Ježíše Krista

Zdá se, že móda mluvit o Gibsonově obsesivním filmu už trochu ustoupila a je tedy možné se na něj jít do kina podívat bez toho, aby člověk musel druhý den donekonečna opakovat, co si o něm myslí. No ale dobře, když tak žadoníte...

Gibsonův Kristus je umělohmotný americký Kristus, což ale nic nemění na tom, že je to film natočený podle slušného námětu. Když si zvyknete na umělohmotnost a paradoxní sterilitu, kterou se obraz filmu vyznačuje, můžete natisíckrát přepálené tělesné utrpení Jima Cavieze vnímat jako metaforu fyzického i duševního trestu, který musel Kristus podstoupit na kříži za všechny hříchy světa, kterých je, když si to tak sečtete, celkem dost. Vlastně chci říct, že to není tak špatný film, zvlášť když vám evangelium převypráví zase trochu jinak než Jesus Christ Superstar.

šš

Umučení Ježíše Krista II.

Kdyby film zůstal podle původního Gibsonova záměru bez titulků, jenom v aramejštině a občas latině, byl by zajímavější. Čímž neříkám, že by na něm člověk přestal usínat.

ev

Strž (recenzní prostředek)

Když už jsem si v Levných knihách v Jindřišské tak zařádl, tak jsem jen tak mimochodem s sebou vzal i **Greatest hits of the 80's**; z 8 podobných, které vyšly jen v papírovém obalu u firmy Disky Communications, jsem si za 49 korun koupil č. 7. O kompilacích už víc nemám co říci, tak spíše jen, co tu je všechno namíchané: *XTC, Morrissey, Blondie, D. Springfiled, Talking Heads, Devo, Bow Wow Wow, Power Station*, další neznám, ale jako ochutnávka do 80. let to možná stačí. Že byly ty osmdesátý nejhorší? A který nebyly?

v papírovém obalu u firmy Disky Communications, jsem si za 49 korun koupil č. 7. O kompilacích už víc nemám co říci, tak spíše jen, co tu je všechno namíchané: *XTC, Morrissey, Blondie, D. Springfiled, Talking Heads, Devo, Bow Wow Wow, Power Station*, další neznám, ale jako ochutnávka do 80. let to možná stačí. Že byly ty osmdesátý nejhorší? A který nebyly?

Poslední kousek je notoricky známý, tak to vezmu letem světem. V r. 1995 proběhl v Clevelandu *Concert for the Rock and Roll Hall of Fame*, který vidělo přes 60 000 fanoušků a miliony nespočítatelných televizních diváků. Sedm hodin zde hrály hvězdy americké hudební scény. Muzeum můžete navštívit i virtuálně na www.rock-hall.com. Pro nás je podstatné, že za 2CD chtěl bazar na Národní pouhých 180 korun (16 + 12 skladeb). Hraje tu třeba: *Johnny Cash, John Fogerty, Bruce Springsteen, Jerry Lee Lewis, Jackson Browne, Bob Dylan, Al Green* nebo *Aretha Franklin*. Inu – všude jsou nějaké ty superstar...

Jakub Šofar

Krmelec

(rubrika ukradená z Tvaru.

Tvar má Kulturní krmítko
a my chceme taky krmit zvířata)

Peníze pro Tvar!

Po dvou relativně klidných letech musí Tvar zase prosit Ministerstvo kultury o peníze na to, aby vůbec přežil. I když Jiří T. Král ve svém Nekorektním zápisníku celkem trefně glosuje význam časopisu pro normálního čtenáře, mám za to, že zánik časopisu by pro naši literaturu ztráta byla. Tvar je poměrně unikátní tištěnou tribunou, v níž mají možnost publikovat mladí i zavedení autoři, dostávají na své psaní aspoň nějakou odezvu a můžou se poměrně svižně konfrontovat s tím, co se u nás děje v neknižním literárním světě. Jestli to dění je nebo není zajímavé, je samozřejmě otázka. Každopádně je Tvar jedním z mála fungujících prvotních roztoků, v němž se může nějaká dobrá literatura časem samoplozením vylíhnout, což se taky sem tam stává. Čtenářskou obec si časopis udržuje už po léta stabilní, literatura tam dostává aspoň nějakou pravidelnou reflexi, tisknou se v něm rozhovory s autory, s nimiž by lesklé magazíny ani časopísky kamarádkých spolků rozhovor nikdy neudělaly a díky maximální otevřenosti (která je samozřejmě na druhou stranu slabostí toho magazínu stejně jako třeba toho, který právě čtete) slouží Tvar přinejmenším pro budoucnost i jako zrcadlo toho, že se tu v literatuře něco dělo i mimo říši nakladatelství a knih a jako důkaz, že tahle říše měla a má nějaké důležité podhoubí. Co takového tu proboha zbude, když Tvar skončil?

kl

Přicházejí, odcházejí, maršálové, maršálové

Před nedávnem vydalo Argo biografii Hermanna Göringa z pera německého historika Wernera Masera. Je zajímavá tím, že se na druhého muže Třetí říše dívá nezaujatě a místy dokonce až s jistým porozuměním pro jeho slabosti a postoje. Ukazuje jeho nejasný a často spíše oportunistický postoj k vyhlazování židů nebo vztah k Adolfu Hitlerovi. Připomíná, že Göring byl politicky a mocensky svým vůdcem odstaven a internován ještě před koncem války pro svou vstřícnost k myšlence kapitulace.

Kromě politických detailů a rozborů nechybí ani skutečně detailní nahlédnutí do maršálova soukromí. A tak se třeba dovídáme detaily o jeho známé drogové závislosti a líčení duševních poruch. Lékařská zpráva už z roku 1925 o Göringovi říká: „Onemocnění: abusus morfia a Eukodalu; těžké abstinenční příznaky. Diagnóza: psychóza z otravy. (...) Přeložen do nemocnice Långbro, bez zlepšení. (...) Pacient uvádí, že (...) uprchl do Švédska. (...) V nemocnici dostal morfium, čímž se na něm stal závislým, a byl proto poslán (...) do ústavu Pacient měl značné abstinenční záchvaty (...) v jejichž průběhu začal vyhrožovat ostatním, a byl tak brutální, že si ho tam nemohli déle nechat. Oznámil, že se zabije, že chce zemřít jako chlap, vyhrožoval, že si tělo prokleje mečem. (...) Hospitalizován proti své vůli se souhlasem manželky.“

Nyní Argo navazuje dlouho slibovaným prvním dílem životopisu Adolfa Hitlera a na jaře se do českých kin dostane nový německý hraný film o posledních dnech války pod berlínským kancléřstvím. Nacistickým vůdcům se v době vlády médií nakonec jejich sen splnil – zůstali hvězdami a jejich „popularita“ neupadá. Jakoby se historici, filmaři i společnost začali ptát, jaké to byly osobnosti, co je formovalo, jaké podmínky vedou ke vzniku lidí s takovými charaktery.

mg

Strž (velký recenzní prostředek)

Krmelec

(rubrika ukradená z Tvaru.

Tvar má Kulturní krmítko

a my chceme taky krmit zvířata)

Horem pádem

Nechápu, kde vzali všichni recenzenti Horem pádem to, že je ten film moralistický a že káže. Asi takový musí podle nich být každý film ze současnosti. Je pravda, že záběry z Austrálie jsou ve snímku nejvíc asi proto, že se tam štáb chtěl podívat, ale jinak mi údajně jediná kladná postava filmu – Martin Petra Formana – nijak zvlášť kladná nepřišla, ani když je to emigrant. Martin křivě obvinil člověka, který mu pomohl pronásledovat zloděje, nepodržel vlastní matku v krizi, oženil se s černoškou... ehm, to jsem vlastně napsat nechtěl.

Ten film nedává rady a nekáže, jenom trochu hloupě staví pár slunných australských záběrů proti svému obrazu současné pražské reality. Každopádně nenabízí žádný návod a klade spíš otázky než odpovědi, což je na něm sympatické. Je to nejlepší Hřebejkův film od Pelíšků, a nepoloží ho ani to, že recenzenti všechny vtipnější repliky s obdivuhodným ohledem k divákovi proflákli předem.

Politikové za kopečky

Kniha Politikové na útěku líčí osudy několika demokratů, kteří po únoru 1948 opustili ilegálně Československo. Pilně přitom čerpá z policejních archivů. Z obalu se dovídáme, že autorka Zora Dvořáková má za sebou již řadu titulů z oblasti literatury faktu.

Škoda, že kromě archivů a jiných písemných dokladů nezašla za dosud živými svědky. Pak by se dozvěděla třeba, jak dr. Jan Stránský, jeho žena Tuša a malý synek opouštěli ČSR. V Praze dnes žije Stránského syn z druhého manželství MUDr. Martin Jan Stránský. Také při návštěvě vdovy po Ferdinandu Peroutkovi by dostala informaci, že Slávka Fenclová není příbuzná Miloše Jiráňka a jeho ženy Evy. Útěk Julia Firta by dosud žijící svědci mohli také obohatit o zajímavé, místy až tragikomické detaily. Manželé Procházekovi měli dvě dcery a starší Martě se útěk napoprvé nezdařil, jak Dvořáková správně píše. Už ale neuvedla, jak se Marta se ven nakonec dostala a že časem se provdala za syna Ivana a Mileny Herbenových Milana.

To je jen pár příkladů drobných nedotažeností a omylů knihy Politikové na útěku, které vytanuly jen při znalosti několika pamětnických vzpomínek. Kolik podobných se v knize asi ještě najde?

Krmelec

(rubrika ukradená z Tvaru.

Tvar má Kulturní krmítko
a my chceme taky krmit zvířata)

Hana a Hana

Kohoutovy sobotky

Pavel Kohout okupuje každou sobotu prostor pro sloupek na komentářové stránce Práva. Mám Kohouta docela rád coby spisovatele, ale narcistické žvachlání, které v Právu sobotu co sobotu předvádí, je smutné. Kéž by radši skutečně napsal vzdoropaměti proti životopisu, který o něm napsal Pavel Kosatík. Slíbil je už pěkně dávno. Možná by to byla stejně nadutá prázdnota jako v novinách, ale aspoň by to zůstalo zavřené v pevné vazbě a otevřel by to jenom ten, koho to opravdu zajímá.

šš

Romeo a Julie

Vzhledem k tomu, že jsme v minulém čísle prakticky odstřelili hradního Hamleta z Letních shakespearovských slavností, sluší se přiznat, že Romeo a Julie z těchže slavností byli o něco lepší. Ne že by to byl dobrý Shakespeare, ale zbylo z něj aspoň tolik, aby zůstala slušná hra.

Abychom upřesnili měřítko: Shakespeare každý zná a dobrý Shakespeare se pozná podle toho, že vás nenudí, i když víte, jak to dopadne. Na Hradě se děj po přestávce bohužel vleče skoro neúnosně, ale herci aspoň mluví a ne řičí jako u Hamleta a svižná první část představení dává aspoň nějaký smysl tomu, že člověk ten den vyšlapal zámecké schody.

mb

Bývaly doby, kdy jsem si kvůli nim Reflex kupoval, protože se zdálo, že nahradily čím dál víc vysychajícího Zeleného Raoula. Jenže pak se holky začaly považovat za celebrity, mluvit hlavně o sobě, o tom, jak jsou úžasné a kultovní, pořád častěji zmiňovaly své dva autory a přestaly být snesitelné. Jednou se to zvládnout dá, ale pravidelné dávky mluvení o Hanách místo o světě kolem seriál pohřbily, zvlášť když za sebou má teprve pár měsíců existence a s opravdu kultovními komixy jako je Garfield se nemůže měřit. Garfield, Redmeat, Snoopy ani Raoul navíc nikdy podobným móresům nepropadly. Sebezahleděnost je nebezpečná nemoc a Hana s Hanou jí propadly tak, že mi nezbývá než zeleného ufona ze strany 4 odprosit. Proti tomuhle jsi zlatý, Raoule!

šš

Ženská psychologie

Téma z nadpisu si jistě zaslouží víc než jen odstavec v Krmelci. A zasloužil by si ho i stejně nazvaný soubor textů slavné psychoanalytičky Karen Horneyové, který nedávno vyšel v nakladatelství Triton. I nevzdělanec, který jako já považoval psychoanalýzu za spíš hloupější než chytřejší, si při důkladném čtení uvědomí přínos, který tahle vědní disciplína k sebepoznání člověka přinesla. Nejsem si jistý, že u všech žen platí principy a příčiny chování popsané v Ženské psychologii Karen Horneyové, ale leckteré z nich určité záhady ženské duše přeci jen docela duchaplně osvětlují. A kupodivu i záhady duše mužské. A i kdyby ne, tak psychoanalýza možná selhává ve svých (také nevědomě podmíněných) obecných interpretacích, ale coby princip sebepoznání pomocí ranných traumat a povědomých či pudových tlaků vám nabídne návod, jak si uvědomit leccos, co vaše chování možná ovlivňuje víc, než byste si dovedli připustit. Dobrá to kniha!

šš

Canny

Povídky z jednoho na psy

Jak se říká, proti gustu, žádný dýšputát, někdo má rád vdolky, jiný zase holky, ten dělá to a ten zas ono. Tak třeba Anička Kovářová, papírová holčička vyrobená z literárních příloh Lidových novin od palečku u nohy až po blondaté vlásky, jedla psy. Tak, jako někteří lidé jedí jen zeleninu, říká se jim vegetariáni a až do smrti bývají zdraví jako řípy, anebo jiní, kteří se živí pouze chlebem a vodou, Anička prostě jedla psy. Většinou si s nimi napřed hrála, drbala je třeba za uchem a na bříšku, pak je obvykle zatáhla domů a tam je, různě upravené, snědla. Jezevčíky, trpasličí pinče, buldoky nebo bernardýny, všechno jedno.

A často i s chlupama.

I s chlupy

Papíroví tatínek s maminkou chodili do práce a vracívali se až pozdě večer, když byly talíře umyté a mikrovlnná trouba voněla ovesnou kaší. Nikomu tedy nebylo nic divné. Pochopitelně až na pár papírových důchodců, kteří marně sháněli své miláčky po parku. Ale ti si pořád na něco stěžují, takže není potřeba se tím nějak zabývat. Holčička rostla, s ní rostl i hlad, a zdálo se, že její gurmánské choutky nikdo a nic neohroží. Bohužel, jak se říká, s jídlem roste chuť, tak dlouho, jak se chodí se džbánem pro vodu až se ucho utrhne, a s čím kdo zachází, tím také schází, z čehož vyplývá, že na každého jednou dojde

Tedy i na Aničku Kovářovou

Bylo krásné jarní odpoledne. Andulka se vracela ze školy, na zádech barevnou brašnu a zpívala si.

Skákal pes

Přes oves

Přes oves

Přes zelenou louku

Šel po něm

Myslivec

Pé ... ro... na... klo

Zarazila se. Před ní, na úzké cestičce mezi keři stála doga. Pes jako tele, pes jako kůň, pes jako slon. Z tlamy jí kapaly sliny, hrud se dmula prudkým dechem a krví podlité oči jí těkaly do všech stran. Tedy, té doze. Anička zavětrila příležitost. „Pojď ke mně, maličká, neboj se, ty ses, ty ses nám ztratila, viď?“ žvatlala roztomile holčička a blížila se pomaloučku k zmatenému zvířeti. „Tu, tu, tu.“ Doga zastříhala ušima a nedůvěřivě popostoupila o krok blíž k barev-

demos 03

<http://canny.obnibroskev.cz>

né školní brašně. „Neboj, no, pocem, půjdem k nám, uděláme papání a bude dobře.“ Lákala Andulka dobře zažitými frázemi němou tvář a pomalu natáhla k chvějícímu se psu ruku. Doga se lehounce přikrčila, pak se ale přeci jen nechala pohladit. A po-drbat. Za uchem. Na bříšku...

Pes se vzpamatoval až v kuchyni. Drápy cvakaly jako kastaněty na kluzkém bílém linoleu a Anička cosi kutila u linky. Ostrý nůž, hlubokou mísu, hadr...

Oběť pravděpodobně ucítila nebezpečí a začala skákat na dveře a úzkostlivě pošťkávat. Andulka dokončila přípravy, vzala do dětské ručky řeznický nůž. Skončí to rychle. Uchopila dogu za obojek se znám-kou, sklonila se k zvířeti, aby mu pošeptala pár chlácholivých slůvek a...

...a pak se to stalo. Ozvalo se krátké zavření, pak cvaknutí čelistí, překvapený výkřik a „CINK“, jak nůž zaletěl za kovovou linku. Vzduchem začaly létat kousíčky cu-povaných novin jak pes rval a rval a za chví-linku to v celé místnosti vypadalo, jako po sněhové vánici. Všechno ztichlo. Doga se rozhlédla po snášejících se papírcích, v očích se jí cosi zalesklo a pak vyskočila otevřeným oknem ven. Psí známka s číslem 999 jí cinkla o okenní parapet.

Rodiče se vrátili domů kolem šesté a na zemi ležely hromádky hustě popsaných pa-pírků. „Andulko,“ vykřikla maminka a vrhla se do bílé záplavy. Tatínek zůstal stát ve dve-řích a počítal do deseti. Potom do dvaceti a nakonec pro jistotu ještě dalších deset při-dal. Pak se k mamince sklonil, pohladil ji po vlasech a dlouho, dlouho ji konejšil. „Všechno jednou přebolí, čas to spraví, všechno zlé je pro něco dobré a nikdy nemůže být tak zle, aby nemohlo být ještě hůř!“ říkal. Když se maminka utišila přinesl z komory lepidlo a do rána seděli na podlaze, na bílé linoleum lepili potištěné novinové útržky a četli všech-na ta slova, všechny ty věty a příběhy...

26. 3. 2000, Praha

(Další texty najdete na canny.obribroskev.cz/)

Jakub Šofar

Na dobré adrese!

Z čeho taky lidi můžou zblbnout. Z dobré adresy. A přátelé, tento příběh je pravdivý. Nebyl jsem v Berlíně spoustu let. Během té spousty let se obměnila jedna civilizace; když jsem tu-dy rázoval naposledy, na konci *Unter den Linden* stály zábrany a za nimi pás trávy (po ní běhali bezstarostně králíčky) až k betono-vé zdi, kterou zde nahradila Brandenburská brána. Za ní vykukovali imperialističtí oby-vatelé Západního Berlína, protože západo-berlínští proletáři by byli solidární se svými východními soudruhy a na Východ by neci-věli. Berlín bylo rozdělené město a hlavně v noci, podle stupně světelného zařízení, si mohl člověk udělat představu o západním konzumním způsobu života, který nešetřil elektrickou energií.

Po 15 letech bylo všechno jinak – na-vzdory všem učebnicím historického mate-rialismu. Šel jsem procházkovým tempem od berlínské věže centrem bývalého východ-ního Berlína, napojil se na „lípovou alej“, pruské Champs Elysees, sledoval neobyčej-ný stavební ruch na jejím začátku, a pomalu docházel k jejímu konci – když tu mě zasta-vil policista, že mám přejít na druhou stra-nu. Prostor před obnoveným hotelem Adlon byl obehnan zábranami, všude policistů ja-ko much. Vprostřed ulice se neustále zvětšo-val houf čumilů – u vchodu do hotelu se na-tahovaly červené koberce, pobíhali zde liv-rejovaní poskoci a ve vzduchu visel dusný mrak očekávání. Chvilku jsem se tam zasta-vil a taky zevloval. A čím déle se nic nedělo, tím více jsem chtěl odejít, ale na druhé stra-ně když už jsem tomu věnoval tolik času, tak bych chtěl vědět, jaká slavná persona se tu má objevit. V davu převládali cizinci a obje-vovaly se různé typy informací – očekával se 1) Michael Jackson, 2) americký viceprezi-

dent, 3) německý ministr zahraničních věcí. Do toho svítilo sluníčko, troubili taxikáři, voněly vurstíky, řvaly děti. A hotel Adlon, kdysi jedna z nejlepších berlínských adres, se pomalu vracel ke své slávě.

To pomatení smyslů, které se mi stává málokdy, trvalo skoro půl hodiny – prostě jsem nemohl jen tak odejít a nezjistit si, o ko-ho šlo. Když pak v jednu chvíli situace ještě víc zhoustla a policisté byli nervóznější, bylo jasné, že okamžik mého vysvobození se blíží. Nakonci *Unter den Linden* se zpátky k hotelu otáčela nejdříve skupina motocyklů, pak šest vládních vozidel. Z těch dvou prostředních vystoupilo 5 snědých chlapíků, ležérně oble-čených, v ruce třímali jakési krabice, jako kdyby si vezli na hotel pizzu, vešli po kober-ci do hotelu a – konec filmu. Kdo to byl, co se to tu vlastně stalo – to jsem se nedozvěděl. Byl to vyhozený čas? I čekání a očekávání je důležitá kategorie lidské podstaty.

Kdyby ti přičmoudlí chlapíci nebydleli na tak dobré adrese, tak by se sled událostí vyvíjel jinak, já bych neztratil 45 minut ča-su a nemusel bych se pak nad sebou rozpa-čitě usmívat. Jak je ten život zvláštní. Nebo je úplně normální. Zvláštně normální...

Jakub Šofar

„JAKO KDYŽ SE CHCE KÝCHNOUT...”

(Druhý rozhovor rozhovor Luboše
Vlacha s *Pavlem Slezákem*; první
byl uveřejněn v letošním šestém
čísle *Dobré adresy* pod názvem:

Básnění & eso v rukávu
– (zvukové) karty surromantika

Slezáka, najdete zde
i Slezákův medailonek.)

Pane Slezáku, připadá mi, že vaše literární tvorba je koncipována úplně opačně než vaše tvorba hudební. Zatímco vaše lyrika je reflexivní, subtilní, fragmentální, hudbou směřujete k monumentalitě.

Ano, hudba je jiná kumštýřská dimenze. Uvědomuji si, že jsem byl odjakživa dvoukolejný. V hudbě preferuji velké formy, tedy to, čemu pracovně říkám „kompoziční technika velkofilmu“. V textech naopak usiluji o „momentku“.

Těch mých textů je spousta, zachycuji všechny „obrazy“, které na sebe berou automatickou slovní podobu. Jenže ne vše, co vzniká spontánně, musí být nutně literárně vytríbené. Proto z těchto narychlo zachycených básní, spíše textových fragmentů, už při prvním přepisu přežije sotva třetina, zbytek je odpad. Co přežije, pak zpracovávám do definitivního tvaru, což znamená, že to doslova miniaturizuji do základních významových symbolů. Každé slovo navíc musí pryč, protože by jím obraz ztratil na imaginativní síle.

V hudbě si zkrátka potrpíte na košatost, kdežto v lyrice na emoční esenci. Ale improvizujete tam i tam, nebo ne?

Improvizuji v hudbě i v literatuře. Ovšem ta improvizací báze je podpořena tvrdou dřinou. Vyjadřuji se však naprosto spontánně, během toho nemyslím na žádnou konstrukci. V hudbě nedokáži být stručný, u poezie zcela naopak.

Ta strukturní organizovanost u vás vzniká samovolně?

Ano. Hudební forma (platí to téměř o každé mé skladbě), vzniká samovývojem jednotlivých, spontánně vyvěřelých nápadů. Mám tedy, co se týče skladebné techniky, blíže k Janáčkově než k Schönbergovi. Systém, ve kterém se skladba pohybuje,

zkoumám z pohledu (spíše „poslechu“) posluchače. Čekám, jak se materiál vůči imaginárnímu posluchači zachová. Jen zřídka si řeknu „teď zopakuj motiv A“. Formu a stavbu skladby zkoumám vždy až ex post.

Improvizace patrně leží v samých základech kreativity. Umělec je tedy médiem, převodní pákou.

Z biologického hlediska je člověk předavatelem nějakého zděděného kódu, ale ten je již kombinací x jeho předků. Mluví se o sedmi generacích dozadu, starší kódy „fungují“ prý už náhodou. A tak, jako není jedinec vynálezcem jazyka, tak ani žádný umělec není a nemůže být stoprocentně originální. Vždy navazuje na něco, co už tady bylo, a přidá nějakou tu svou trošku, posune pohled na věc apod. Formální postupy, které jsou lidem srozumitelné, jsou něčím na způsob genetického kódu.

A zároveň je tento kód modifikován interakcemi s prostředím, v němž se nalézá. Takže umělec není toliko médiem, je i transformátorem.

To jste řekl naprosto přesně. A proto nelze vypocené technické cvičení vydávat za umělecké dílo. Právě tohle je však častý druh podvodu – chorobou, která se podílela na úmrtí tzv. „artifiziální hudby“.

Stylistická cvičení jsou, samozřejmě, pouhým předstupněm, přístupovou cestou, nikoli cílovou metou.

Jako kdyby pianista přišel na pódium a tam začal cvičit stupnice a prstová cvičení na různé rytmy a vydával to za umění. To nejde. Interpretační nebo kompoziční technika má nejprve přejít do krve a pak už se na ni vůbec nemusí myslet, v daném systému se už pracuje absolutně automaticky. Tak přece skládal Bach, tak to dělal Beethoven, Mozart, Chopin, Berlioz.

Mluví se o sedmi generacích dozadu, starší kódy „fungují“ prý už náhodou. A tak, jako není jedinec vynálezcem jazyka, tak ani žádný umělec není a nemůže být stoprocentně originální. Vždy navazuje na něco, co už tady bylo, a přidá nějakou tu svou trošku, posune pohled na věc apod. Formální postupy, které jsou lidem srozumitelné, jsou něčím na způsob genetického kódu.

Ani ten nejsystematičtější umělec se nevyhne korelaci s náhodou.

Už asi dvacet let je znám vědecký názor, že i tzv. přírodní zákony, které jsou zcela platné a nenapadnutelné, jsou petrifikované stavy, které někdy dávno „náhodně“ vznikly.

Avšak pokud se jim věří, tak platí tuplem.

Pak to platí i fyzikálně a absolutně přesně. Víra je „kosmická paměť“ podílející se na funkčnosti fyzikálních zákonů. Superexperti podílející se na astronomickém výzkumu, nebo ti, kteří vyvíjeli nové materiály, sloučeniny atd.

Pro kosmické sondy, uvádí, že když vzniká nějaká nová sloučenina, hmota, tak to trvá příšerně dlouho, než ke „sloučení“ použitých komponentů dojde.

**A ještě něco: fakt,
že někdo netrpí
určitou všeobecně
rozšířenou
poruchou, je často
klasifikován jako
porucha. Jinými
slovy: i všeobecně,
věčně platné pravdy
mohou být jen
dočasnou „módou“.
Co je pak poruchou,
a co je chybou?**

Ale když se tentýž proces podaří zopakovat vícekrát za sebou, třeba osmkrát desetkrát, tak se tento proces velmi zrychluje, „zautomatizuje“. Dokonce se přišlo i na to, že když stejný postup vynalezne někdo jiný na druhém konci zeměkoule, nezávisle na pokusech konaných už předtím na opačné polokouli, pak je i tento proces rychlý, jsou do něj „započítány“ fyzikálně/chemické procesy, které se „anonymně“ realizovaly už předtím někde jinde.

Zdá se mi dovoditelné, že když určitý druh činnosti dělám poprvé, tak ji s největší pravděpodobností budu dělat pomaleji, než když tutéž věc dělám po sté. Když jsem pak v dané profesi doma, když jsem se stal rutinovaným, když to umím ... tak se už pak nedivím, že Balzac napíše sto románů nebo Bach několik set skladeb. Simenon dokázal napsat (a dobře napsat!) knížku za tři dny.

Správně aplikujete poznatky z fyzikální úrovně na úroveň mentální, psychickou.

Protože, pokud tomu budu věřit a poručím hoře, aby odpanáčkovala do moře, tak se tak stane. Psychika ovládá fyziko.

Rozhodně. A naopak.

Na vědě mě však zarmucuje jeden její nepěkný aspekt – dogmatičnost, což je sekundární projev ideologizace. Například medicína je ideologická až hrůza.

Zapomíná se na to, že tělem duše jsou zákony kosmu a naopak. Dichotomie těla a psýchy, vědy a umění (náboženství) je produktem pubertálního věku lidstva. Ve skutečnosti neexistuje. A ještě něco: fakt, že někdo netrpí určitou všeobecně rozšířenou poruchou, je často klasifikován jako porucha. Jinými slovy: i všeobecně, věčně platné pravdy mohou být jen dočasnou „módou“. Co je pak poruchou, a co je chybou?

Řekl bych, že omyl, nepřesnost. Už sám ten výraz „porucha“ uvozuje uvažování člověka jako stroje, což zůstává jedním z důvodů toho, proč říkám a znovu zdůrazňuji, že léčení stojí na ideologickém základě.

Ano, je to tak. Například americká psychiatrie diagnózu „schizofrenie“ nepoužívá. A přesto nelze tvrdit, že by americká psychiatrie byla méně úspěšná než ta evropská. A tak jen podotýkám: americká psychiatrie je – jako vše, o co tam zavádíte – byznys, lukrativní byznys.

Byznys je i ta evropská. Léčení je kšeft a politikum. Většinové chování není žádnou zárukou správnosti. Davový člověk se zbavuje své duše a podléhá stádnosti.

Hmyz. Hmyzí realita. Hmyzí základ lidské psychiky. Pokud může fungovat něco takového jako reklama –

Nejenže může, reklama prokazatelně funguje. Jen málokdo je vůči ní resistantní. Ačkoli je evidentní manipulací, lidem se to ještě líbí. Jak je to možné?

Pokud lidstvo „funguje“ na reklamu, stále se ještě nachází na úrovni hmyzu, na mentální úrovni batolete. Protože jsou hmyz.

A lidi ještě (už) nejsou sapiens?

V žádném případě. Hmyzí mentalita převládá. K ní lze připočíst i odvrát od Nového Zákona ke Starému: „oko za oko, zub za zub“ je normou. Běda, jak se proti této ideologické poučce proviníš: budeš ukamenován. Zemřeš.

Ale hmyz se nejspíš nechová ideologicky?! Ideologie má na reklamu úzkou vazbu. Dnešní politická strana si už nevytváří ani politický program. Tato starost je delegována na marketingovou agenturu, protože reklama funguje

a jde přece o hlasy ve volbách, hahaha, ne že by to bylo hned tak veselé.

Opakují: pokud funguje něco takového jako reklama (a i zpravodajství je koncipováno tímto způsobem), tedy jde o zřetelný signál toho, že člověk zůstává na primitivní úrovni. Je to šokující.

Nejotřesnější na tom však je lidská nepoučitelnost. Jakmile člověk přestane věřit sám sobě a spolehne na názory ze svého okolí, tak se dobrovolně depersonalizuje a podléhá stádnosti.

Ano, jenže ta stádnost je určující. Krutý problém a nepřekročitelné dilema člověka vidím v tom, že člověk se narodil jako stádní tvor, ve stádu je utvářen jeho jazyk, jeho myšlení i konání. Ani ta „nejvyšší“ kultura není myslitelná bez principu stáda. Podlehl jsem megalomanií: kdo je víc než člověk?!

A co individualita? Není určující i individualita?

Ano, ale jen jako „podvrstva“ oné všudypřítomné stádnosti. Pokud se od ní neemancipujeme. Ale to je trestné. Pokud překročíme určitou hranici, tak zůstaneme sami, nikdo nám neporozumí. Trpím skutečností, že se dnešní akademická věda (většinou!) vyjadřuje tak, jakoby nikdy neexistoval Wittgenstein (dokonce ani „nestrávený“ Hegel). A dodávám: popularita a sláva jsou připomínkou toho, že osobní se už „propasírovalo“ do hmyzího.

Bez pospolitosti to nejde. Robert Lowell napsal – „Ne stádo, ale stádnost vraždí duši.“

Hodně záleží na spontánním projevu. Někdy člověk jen něco špitne - a ono to projde. Někakým způsobem se to propašuje do světa, snad díky tomu, že jde o naprosto ultimativní špitnutí.

Spontánnost, stejně jako lásku, nelze nařídit. Spontánně se mohou chovat, až (a pouze tehdy) když jsem uvolněný,

klidný, bez zůstatkových tenzí, když se zdaří. Jak to máte Vy? Jak u Vás dojde k tomu, že např. napíšete něco, co pak zpětně považujete za (ne-)zdařilé?

Jak slova, tak tóny u mě to „vznikají“, s prominutím, jako když se chce někomu kýchnout - možná to vyzní jako pýcha, ale říkám upřímně, že jsem se vždy považoval za vynikajícího skladatele. Ale zároveň jsem pořád cítil, že mi něco chybí - a teprve až u počítače jsem zjistil co - to když jsem dokázal profesionálně dát i ty nejobludnější partitury do tisku a nejen do tisku, ale že to i zní a má to krásnou grafickou podobu. Tím, co mi chybělo, byl počítač. Až od té chvíle, kdy jsem ho získal, se cítím jako plnohodnotný skladatel. Teď však zjišťuji, že jsem zanedbal další profesi - schopnost být vlastním manažerem.

A jsme zpět u marketingu a u toho, co jste nazval hmyzí mentalitou.

Člověk s hmyzí mentalitou jedná, jako by byl naprogramován tím nejtriviálnějším počítačovým programem, nějakým čipem řídícím jeho psychiku - podle toho jedná a není schopen z toho programu vystoupit.

No ba, sociální tendence jsou nekompromisní programy. Člověk je médium, ale kde je programátor?

Onen hlavní programátor - často je jím myšlen Bůh, se TVOŘÍ (Bůh je tvořen „za pochodu“) tím, jak (právě tento) Bůh svět dotváří - stvoření světa se nachází na svém počátku - viz mou teorii člověka s hmyzí psychikou. Ale co my, tvorové s komáří tvář, pitvořící se své vlastní pýše - ano, teď mluvím i o sobě - co jsme schopni obsáhnout, vstřebat, pochopit? Možná, že i to pitomé slovo „pochopit“ je naší fikcí, která se v Prázdnou rozplyne. Zpět na tuto zem a ke kumštu: myslím si, ne, jsem o tom přesvědčen (slyšíte znovu mou pýchu?), že podstatné je mít rád člověka, člověka jen tak všeobecně, takový jaký je, se všemi jeho nedostatky. Příklad - jeden z možných: u Mahle-

rovy hudby (pozn.: ještě v padesátých letech minulého století jeho hudbu nikdo nechápal, profesory brněnské konzervatoře byl odsuzován jako blb, který nezná základy instrumentace atd.) je evidentní, že přes svůj osobní tragický osud měl lidi (v tomto hudebním příkladě posluchače) rád. Schoenbergovi byl „bližší“ čímsi „vedle“, „mimo“. Dovoluji si odhadovat, že, na rozdíl od Mahlera, měl rád především jen a jen sebe. Aby však nedošlo k omylu, to, co jsem teď řekl, není výtka, je to pouhé strážlivé konstatování - s tím se ideologicky ani „moralitně“ nic nenadělá. Holt žijeme na této planetě.

Ptal se
Luboš Vlach

Připravil
Jakub Šofar

**Člověk s hmyzí
mentalitou jedná,
jako by byl
naprogramován tím
nejtriviálnějším
počítačovým
programem,
nějakým čipem
řídícím jeho
psychiku - podle
toho jedná a není
schopen z toho
programu vystoupit.**

1.

5 mladých básníků

Lucie Zabrňáková

Lipový háj

S vůní šťovíku v nose a s chutí čokolády na jazyku se procházím mezi stromy na kraji města. Jsou tu samé lípy. Přemýšlím, jestli lípa ví, jak chutná čokoláda. Přemýšlím, jestli lípa myslí na to, jak nádherně bzučí včely pod její korunou. Ví lípa o tom, že z jejího dřeva tvoří řezbáři nádherná díla? Tuší lípa, že je pro někoho i národním stromem? Co když lípu nebaví se ptát? Já si myslím, že lípu baví, když prší. Její kořeny pijí vodu, prach z listů se smývá a pod její korunou se tulí děvče, které má v kapse nakousnutou tabulku čokolády. Mně taky baví déšť. Nerozumím povyku obtloustlé starší paní, která peláší po cestičce a oběma rukama si drží nad hlavou placatou koženou tašku. Vždyť je to jen přeháňka... Za chvilinku spadly z oblohy poslední kapky, sluníčko se opřelo do mohutných korun stromů a nad kostelem se objevila duha. Prý to dělává světlo od sluníčka, když si hraje na kapičkách vody rozptýlených ve vzduchu. V kaluži na cestě je duha taky. Někdo by řekl, že je to odraz té duhy na obloze. Já ale vím, že je to úplně nová duha, protože se nebojí koupat v blátivé kaluži. Je odvážnější, než ta na obloze. A je stejně krásná. Ale proč se tak vlní? Za to může ten kos, který se rozhodl, že je čas na odpolední koupel.

Kdybyste viděly, kolik tu kolem žije kosů! Vyhrabují žížaly, ráno zpívají na celý svět a jejich mláďata posedávají na spodních větvích lip. Kos se dokoupal a podíval se s otázkou ve žlutých očích na mně. Asi má chuť na moji čokoládu. Může si jí nechat zajít, žížal po dešti bude dost. Déšť je v podstatě obyčejná voda, ale co ta dokáže! Má babička říkává, že chyby napáchané lidmi během budování civilizace nakonec rázně opraví síla přírodních živlů. Zažila jsem déšť mezi lípami. Spousta takových podobných dešťů během let úplně odplavila asfalt z cesty, na které se před chvilkou koupal v kaluži kos. Nikdo na cestu už nový asfalt nedal. Asi proto, že teď je cesta hezčí. Na starou cestu si ještě pamatuji. Byla jsem malá a v létě asfalt hrozně páčil do bosých chodidel. Dnes, když tu jdu bosky, hlína příjemně studí a hladí na kůži. Myslím, že i lípy jsou tu spokojenější.

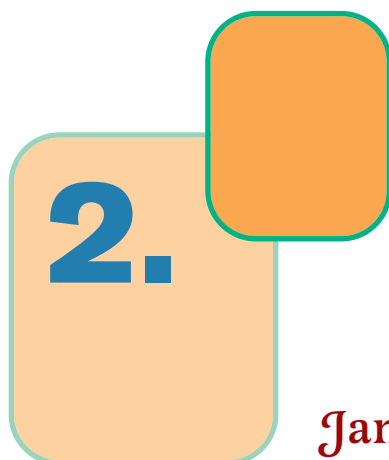
A já taky.

Především

Především je nutné:

Vyčistit si zuby,
Pozdravit slunce,
Umýt v domě schody,
Pohládit kocoura,
A hlavně:
Poděkovat panu Bachovi,
Že se nebojí z té blikající hi-fi věže,
Pouštět do světa takovou sílu.

Jana Karlická

Tání

Bylo nic,
Pak vzniklo vše,
Ohnivá slunce, zamrzlé skály,
Záchvěvy lásky, strašlivé bouře,
Čas, který neznáme, Svět, který vidíme,
Myslíme a necítíme, Cítíme a nechceme
vidět,
A ten, kdo myslí, cítí a vidí,
Křičí silou celé bytosti: „V každém životu
je naděje!“
Protože kamenný beton v lidských srdcích,
Který zneviditelnuje skutečný svět,
Nakonec rozmělní ten nejslabší,
Nejkřehčí vzdech,
Jenž řekne:
„Nemusíš mít strach.“

Ráno

Vánek a ptáci, hrající si spolu mezi smrčky,
Mi pošeptaly: „Hádej, kdo jsi?“,
Můj úsměv mi prozradil, že vlastně nevím,
Odpověděla jsem: „A kdo jste vy?“,
Sýkorka na nejvyšší větvičce mladého
stromku se rozezpívala na celý svět:
„Dnes ráno jsi na něco přišla!“,
A vánek mě pohladil po vlasech, v nichž
zanechal větu:
„Už je čas, ze chvílku ti začíná škola.“

Sandály

1. Sundám si sandály
a přeskočím kanál,
sundám si prstýnek
a udělám skandál.
- A. Budu chodit pozadu
a taky po ruce,
nečekám na radu,
pošlapu celou tvoji zahradu
a hlavně tvůj pitomej celer.
2. Sundám si tričko
a hodinky k tomu,
sundám si kalhoty
a nepůjdu domů.
- B. Skočím ti po krku,
ty hnusný zrcadlo,
hladinou prolítnu
jak časem kyvadlo.
- C. Pod vodou ryby jdou,
úhoři běhají,
žáby plovají
a hlasy volají.

1. Sundám si sandály
a přeskočím kanál,
sundám si prstýnek
a udělám skandál!

Kruhy na vodě

Dejte mi gumu na mazání paměti,
jediný rok jako dvě století,
jako dvě století hluboké bolesti,
dejte mi sekeru, co cestu proklestí.

Dejte mi pásku, pásku přes oči,
já se pak dokola tříkrát zatočím
anebo pětkrát
a dozadu, dopředu, nahoru, dolů,
do strany, doleva, vpravo v bok
udělám krok.
Snad tím správným směrem,
Já nechci býti Ahasverem.
Kdo trpěl, nechce už,
dejte mi nůž.

Na mazání chleba.
Dejte mi gumu na mazání paměti,
jediný rok jako dvě století,
jako dvě století hluboké bolesti,
dejte mi sekeru, co cestu prokletí.

Dejte mi, dejte mi pokoj.
Nejlépe v podkrovní,
obložený léta kruhy,
já chci zas usínat jako každý druhý.
První je pauza visící na lince,
první je smutek jak žabka v holinec,
první je veliká lež!
Tak klidně lež,
já chci zas usínat jako každý druhý,
já chci zas spojit zlomené kruhy.

Kruhy na vodě zpívají o lásce,
které jsou od středu na dlouhé procházce.
Až budou u břehu, dejte mi znamení,
Přestanu házet žabky a kamení.

Dejte mi gumu na mazání paměti,
jediný rok jako dvě století,
jako dvě století hluboké bolesti,
dejte mi sekeru, co cestu proklestí.

5 mladých básníků

3.

Karla M. Dvorská

Ránem se stříbrným obojkem ...

... mě sleduje vlastní ospalý stín
a na tramvajovém ostrůvku pomalu
zarůstám mechem;

pod bílou kůží mi bije tvoje srdce
a z očních víček stoupá vůně jarního deště,
jak na ně celou noc pršely tvoje polibky –

„San Salvador! Pede vuestro medidor!”

Přetáčím je nazpět,
aby nám obrovské kapky zase stékaly
po tělech,
aby ses mi přílivem zase vléval do duše;

přetáčím je dopředu,
aby tvá loď ukotvila u majáku mého světa,
aby nám ráno navléklo svůj stříbrný obojek.

Věnování

Neznala jeho oči, když se topily v slzách
lítosti.

Zlost a zášť z nich tenkrát šlehaly častěji
a ze rtů padaly mu kapky
hořkého jedu.
A přece odpustila.
Zákon krve byl silnější.

A teď se jí choulil v náruči;
schovaný za štítem vzpomínek vzlykal.
Slzy se koulely hlubokými brázdami
po tvářích
a všude po zemi se válely jeho prosby
o odpuštění.

A přece odpustila.
Zákon krve byl silnější;
jenže jizvy uvnitř pálí a nesrůstají.

Praskají každý večer,
kdy ona sama se trhá napůl
a hnije ve zbytcích šedého stereotypu.
Tehdy klesá a prsty dosahuje na dno.
Praskají každé ráno,
kdy si omývá obličej v modři letního nebe
a dobrovolně si vrazí jehlici snů do uší,
odkud vytékají všechny pochybnosti
a nejistoty o pravdě kolem.

A tehdy ho proklíná.
Odpouští a nenávidí.

Věnováno otci – s láskou...

Paranoia

houpe se na listech vánočního kaktusu
a s kostnatejma prstama zarytejma do
jeho květu
na mě blbě civí
je jí plnej pokoj – společnej nám oběma
ten můj i ten Jeho

absurdita našich setkání točí svoje piruetky
po zamrzlím kilometrovníku
odkud stýkaj_ kapky červencový samoty
a padaj_ mi do dlaní –
ráno v nich topím sen o vybledlé tváři
večer zase pouštím lodičky se svinutejma
plachtama
a do uší se mi rve pláč dřevěnejch boků
jak narážej_ do vyhaslý sirky
loňskejch otázek

suchý listy padaj_ na zem a
sedaj_ na hlavu červenejm květům
který tu po Ní zbyly

houpe se mi na plicích
a s kostnatejma prstama zarytejma do
pulsujících svaloviny
se vysmívá

sama sobě –
mojí paranoie

K večeru na řasách mi mizíš

Pod koly mizí další stovky kilometrů,
když se ranní mlha válí na hladině rybníka
a slunce na východě svléká pyžamo;
jen bílý kroužek s úlomkem naší hvězdy
mi připomene Tvou nesmělost, když jsi mi
jej navlékal.

Pak_s mi usnul v náručí.
A byl mi tak blízko.

Přichází ze západu – v černém,
za sebou konvoj hvězd a kačera
na stříbrném provázku.

Do dlaní mi padá Tvoje vůně
a na bocích hřejou Tvoje dotečky;
jenže pak odbije tři čtvrtě,
samota mě kousne do kotníku
a ve vlasech se uhnízdí krkavec,
posel kněžky Nejistoty, která si to zvečera
rozdává

s markýzem d_ Sade.
Spíš. A jsi tak daleko.

Ve stínu vlastních pochybností
padám na kolena
a po nahých zádech nechám stékat
vlny včerejšího strachu:
v něm sis omyl obličej,
v něm ztverdly kapky rosy
a podobné ledové tříšti se mi rozsypaly
po řasách.
Tam, kde zvečera mi mizíš...

4.

Martina Dašková

Bezpochyby
Největším štítem proti vichřici
je okvětní lístek plané třešně.
Nejhlubší propastí
je nora po krtkovi.
Nejsilnějším zvukem ze všech zvuků
je pištění komára chvilku před spaním.
Nejtvrdší skálou
je kopeček čerstvé šlehačky.
Bezpochyby nejhorší
je nedostatek fantazie.

5 mladých básníků

5.

Kateřina Komorádová

Tramvaj číslo 13

vzduchem se mihne černý stín - jeden dva pět sedm. Pleskot
křídel znásilní noční ticho kapky vody roztržštěné o bleděmodrý
sen vrážejí své

ostny do otazníku na mém dně
voní
horkým asfaltem kovovou samotou
proč tě stále hledám proč jsi ve mně a proč já nejsem v tobě

opět padá listí -
i déšť tenkrát kašlal v zimní náruči
stromy se nestydatě svlékaly a já chtěla
totéž
tvými prsty
rubínová krev na dně prázdné sklenice mrkající oko na špici
vysílače a zablácené
špičky bot se hrdelně vysmívaly mojí naivitě

kde jsi kam ses ztratil a proč jsi zmizel
jsi na dně
na mém dně - mezi kostrou devíti rudých růží horkostí slunečních rtů
a nepatrnou jizvou nad levým okem
kyvadlo stoletých
hodin tančí labutí jezero polední žár ukrojil zbytek půlnoci a ulicí
doznívá tep kolejí

Kaleidoskop středověku

T.

Pod peřinou z mrtvých kopretin
a s kachním peřím za zády
stavěla jsem náš hrad z písku.
Z věže odbýjela devátá a
první hvězda se vyškrábala na oblohu,
odkud ještě před chvílí tryskala večerní
krev.

Do otevřeného okna...

...každé ráno mžourám;
čekám na ospalou tvář,
která si hraje se záclonou na schovávanou,
čekám na šedý proužek z cigarety,
který tak nenávidím;
čekám, až mi padne šestka
a budu moci zavřít okno.
Zevnitř.

Mrtvé otázky ze včerejšího večera
se utopí v čekání na vlastní stín;
jen jizva po tvých dotecích trochu zřůžoví,
jen z prachu loňských dní jiskra vyskočí.
A přesto rvu z kopretiny její cudnou
sukničku,
přesto lovím světloplachou Andromedu ve
zbytých dne,
přesto k tobě obrácím dlaň –
aby se drobné zoubky tvojí vůně
zahryzly a vyrvaly kus horkého masa.

Z otevřeného okna
házím papírové vlaštovky se zlomenými
letkami;
padají do kaluží,
které svým pokřiveným úsměvem zrcadlí
jednoduchost lidských zástupů.

A psi dál kájejí na chodník.
A já dál čekám na tvou tvář,
tam nahoře v okně.

Jako mi její kapky klouzaly po řasách
a po tvářích stékaly do hradního příkopu,
odtud se vylodila armáda slov a vět
připravená k boji.

Bílou vlajku naší důvěry potřísnily kapky
jedu,
do kterého Osud namočil hroty
vystřelených šípů,
a hořký déšť rozvířil uvnitř nás
prach loňských otázek,
ze kterých zůstalo pár blednoucích písmen.
A po tobě zbyl jen prázdný trůn
a dohasínající svíce v otevřeném okně;

to vzdálený šepot přesýpacích hodin
připomínal slepou naději,
když umírala na souchotě a v kostnatých
prstech
křečovitě svírala horkou tlukoucí hroudu
s lepkavou a pomalu zasychající krví.

S takovou, ve které si každé ráno omývám
své tváře,
s takovou, která mi v čůrkách vytéká z očí
a proudem mizí v černé díře,
co mi zbyla na hrudníku.
Kousek od jizvy, kousek od tebe.

Pod peřinou z kopretin
šlapu po našem hradu,
ve kterém zbyla jen ozvěna.
Ozvěna našich doteků
a tebe.

Stínohra

Nahý, jen s prameny hedvábí,
co mu teklo po zádech,
požádal o tanec vlastní stín – a to
ve světle jediné svíce a uprostřed hejna
černých labutí, kde hledal
její tvář.
Korálky mrtvých otázek a němých
odpovědí
rozsypaly se mu u nohou, když
v uších mu zněl její skelný pohled
tolikrát vysílaný do prázdna;
tam, odkud sálalo teplo z jeho tepen,
tam, kde na ni čekal jenom jeho stín.

Dlouho se bála krve na ranní obloze,
dlouho věřila ve vlastní touhy,
narážející na štít lidského mlčení.
Bála se ramen vlastních vah, a přitom
věřila v poslední sedmikrásku, mrtvě
ležící jí v klíně –
bílými lístky vykládá rakev svým snům, ze
kterých zbyl jen prach, ticho a
jizva nad okem.

Rozpálený knot sehnul svůj hřbet a pomalu
vkládal svoje unavené tělo do
parní lázně tekoucího vosku, zatímco
labutě se daly na ústup.
A on zůstal sám.
Jen on a jeho stín.

23. 9. 2004

Ve večerních zprávách prostě něco být musí.

Standa . jede

Standův volební tým
ale dovedně využívá
samotné novináře.
Například tím, že pro
ně inscenuje takové
události, díky kterým
se dostává do
zpravodajských relací.
(...)

Základní otázka ale
přitom stojí takto:
Proč mu to proboha
novináři baští?

Je můj, je tvůj,
nemá chybu.

A myslí to upřímně.

Proč vzbudila billboardová kampaň Stanislava Grosse takovou pozornost? Protože náš ministerský předseda je prvním tuzemským politikem, který beze studu říká: Politika je obchod jako každý jiný, a každý produkt potřebuje reklamní kampaň. Sice celá česká politická reprezentace si tuhle poučku uvědomuje už zhruba od roku 1992–3, ale do této doby vedl spíš nepřímý marketing. Standa je první, kdo to rozjíždí naplno.

O billboardech, na nichž to Standa myslí upřímně, lze pochopitelně diskutovat z mnoha úhlů pohledu. Kdo je platil? (Doufejme, že Lidový dům. Možná přispěla i Šárka.) Jsou dobré? (Na rozdíl od některých se domnívám, že vzhledem k cíli, jež jimi Standa sleduje, jsou minimálně nadprůměrné.) Jsou hezké? (Ne.)

Billboardy mají ale jednu vedlejší, nicméně významnou vlastnost. Už proto, že jsou velké, prostě přebíjejí další prvky Grossova politického marketingu. Prvky

méně nápadné, a možná tím nebezpečnější.

Sérii koncertů s Helenou Vondráčkovou jako hlavní hvězdou už média proprala poměrně zevrubně. Standův volební tým ale dovedně využívá samotné novináře. Například tím, že pro ně inscenuje takové události, díky kterým se dostává do zpravodajských relací.

Při cestě na brněnský veletrh například sezval televizní štáby ne proto, že by řekl něco zásadního o českém strojírenství, ale protože jel z Prahy do Brna vlakem, z nádraží na veletrh „obyčejnou“ tramvaj a dokonce při tom došlo k „náhodné“ kontrole jízdenek. Vše před objektivy televizních kamer, takže koňskou dávku lidového Standy obdržel národ v hlavní zpravodajské relaci.

Takovému postupu se říká pseudoudálost (pseudo-event). Podle Daniela Boorstina (kniha *The Image*, 1961) má pseudoudálost několik základních charakteristik: 1. Není spontánní; uskutečňuje se proto, že ji kdosi zaranžoval či naplánoval. 2. Jejím účelem je proniknout do médií, proto se provádí takovým způsobem, aby byla pro média snadno přijatelná a zpracovatelná. 3. Její vztah k realitě je mnohoznačný. Pseu-

doudálost není ani „pravda“, ani „lež“; diváci nejsou ani oklamáni, ani informováni.

Mistry v inscenování pseudoudálostí jsou různé neziskové organizace, například Greenpeace a další ekologická hnutí. Stanislav Gross tedy jen dělá to, co už dávno objevili jiní.

Základní otázka ale přitom stojí takto: Proč mu to proboha novináři baští?

Prokletí objektivity

Odpověď není tak jednoduchá, jak by se mohla na první pohled zdát. Obecně totiž platí, že novináři (a zpravodajové zvláště) jsou spíš v zajetí pravidel své profese než nějakých ideologických a mocenských schémat. Jinými slovy, určitá neobjektivita je skryta v samotných principech řemesla. Obligátní stížnosti na zaprodanost šmoků jdou v tomto případě dost mimo.

Podívejme se na premiérův výlet očima televizního zpravodaje. Když redakce dostane hezky zpracované pozvání na takový happening, určitě neodolá. Předsedu vlády máme jen jednoho, takže objektivně vzato skoro všechno, co se ho týká, je „zpráva“. V předtuše, že by z toho mohlo

něco být, štáb na místo vyrazí. A co když na place zjistí, že ve skutečnosti jde jen o koordinovaný humbuk? I tak natočí aspoň něco, protože přijít zpátky do redakce s prázdnýma rukama by se vysvětlovalo dost těžko. Ve večerních zprávách prostě něco být musí.

Další věc: Přestože reportér si při pohledu na Standu vítězoslavně mávajícího cvaklou jízdenkou bezpochyby pomyslí, že tohle je typická pseudoudálost, inscenovaná jen proto, aby si diváci uvědomili, jakého mají ve Strakovce pašáka, není na něm, aby věc hodnotil. On přece má být ten objektivní prvek, stejně nezaujatý jako čočka kamery. (Pro zjednodušení teď nebudeme mluvit o případech, kdy i „nestranná“ kamera dokáže převrátit vyznění události.) A tak točí a Standa se směje.

A do třetice: Dovedete si představit, jak by šéfredaktor nadával, kdyby konkurence premiéra v tramvaji měla a vy ne?

Jednoduché řešení téhle situace mě nenapadá. Od novinářů na jednu stranu očekáváme, že nás budou informovat o „všem“, co se děje. Pochopitelně novináři ze záplavy denních událostí neustále vybírají ty, z nichž se stanou zprávy. Měli bychom ale od nich chtít, aby pseudoudálosti

záměrně ignorovali? A pokud ano, tak které? Podobné počiny ekologů mohou upozorňovat na skutečně závažné problémy; tak proč ekologové do zpráv ano a Standa ne? Je taková ideologicky motivovaná selekce obhajitelná?

Na druhou stranu i v případě, že se podobná událost ve zprávách objeví, dochází k manipulaci diváků, tentokrát ze strany Grossova volebního štábu. Proč by se média měla dobrovolně stávat kanálem této manipulace?

Možnost by byla, že při reportáži z podobné akce by někdo pokud možno nezaujatý na kameru okomentoval její skutečný význam. Ale to už pak na „objektivní“ zprávy můžeme rezignovat úplně, když po každém šotu nějaká mluvící hlava divákům do vysvětlení, co to vlastně viděli.

Asi jediná rozumná možnost je nechat diváky, aby si „zprávy“ četli sami. A zároveň co nejčastěji vysvětlovat, že ne všechny obrazy, které nám média prezentují, mají ty významy, které předstírají. Obávám se ale, že nástup skutečné mediální gramotnosti v české kotlině je pořád ještě v nedohlednu. Standa má náskok.

Miroslav Cingl

Nová Evropa

(tedy

*Bud' jsou v redakcích
staří novináři
z minulého režimu,
nebo mladí – a ti se
zase učí od těch
starších. K tomu se
přidává nedostatek
peněz a malý trh...*

There Are Not Local Problems in the Global Village

(a n k e t a)

Chvilí volna mezi jednotlivými přednáškami (pokud zrovna nesloužily k posílání mailů nebo pracovním zprávám do národních periodik), minuty čekání, až bude naše dvacetičlenná skupina kompletní, nebo časový prostor během hromadného přesunu v salzburské verzi MHD, to všechno představovalo skvělou příležitost ke vzájemnému poznávání a všestranné komunikaci na často roztodivná témata. Nikoho tedy celkem nepřekvapila moje postava nenápadně se ploužící davem a pokládající všetečnou otázku:

Jaký je podle tebe největší problém médií ve tvé zemi?

Katrin Scheib (Německo): Nedostatek investigativních žurnalistů a investigativní žurnalistiky vůbec. A to je problém peněz; redakce nemá na to, aby si platila novináře, který bude zkoumat stohy materiálů, aby za půl roku přinesl jeden článek. Všechno musí být hned, teď! To se samozřejmě odráží na kvalitě zpráv.

Kovács Éva (Maďarsko): Chybí etický kodex. Něco, podle čeho by se novináři řídili, jak

se mají chovat. V Americe například mají řečeno, kolik si smějí na tiskové konferenci vzít šálků kávy. To je přehnané; u nás ale novináři nemají žádné hranice. A podle toho to taky vypadá.

Radoslav Igaz (Slovensko): Nejvíce okaté je protežování jedné politické strany ze strany televizní stanice Markíza. Tu vlastní Rusko, který je současně ministrem hospodářství, takže je to jasné. A dobře viditelné hlavně ve zprávách. A jako asi všude v postkomunistických zemích, mezi profesionálními novináři neexistují ti ve středním věku. Bud' jsou v redakcích staří novináři z minulého režimu, nebo mladí – a ti se zase učí od těch starších. K tomu se přidává nedostatek peněz a malý trh...

Malgorzata Wasacz (Polsko): Lidé, kteří mají peníze, si mohou koupit moc a tím i vliv v médiích. Například tři z pěti celoplošných televizních stanic jsou soukromé, ostatní dvě jsou veřejnoprávní. A právě ty soukromé mají největší sledovanost. Děsí mě, jak snadno si mohou lidé koupit moc nad médii a tím i nad informacemi.

Svjetlana Sumpor (Chorvatsko): Novináři se bojí. Bojí se psát nebo mluvit o věcech,

noví novináři nové Evropy :-)

... které by je mohly „zničit“. Které by mohly ukončit jejich kariéru. Bojí se říkat cokoli špatného o lidech, kteří mají tu moc zasáhnout proti nim. Hlavně o politicích.

Andreas Posevac (Rakousko): I když jsou média, zvláště to platí o novinách, soukromá, tedy nestátní, je na nich velice patrná politická orientace. Snad každá politická strana má „svoje“ vlastní noviny, rozuměj noviny, které se jasně profilují jako politické, ať už jdou doleva nebo doprava.

Massimiliano Tarantino (Itálie): Jasně Berlusconi a jeho propojení médií s politikou. Řešení? Ze dvou stran: zevnitř a zvenku. Bylo by třeba vytvořit silnou konkurenci, která by přitáhla lidi. Jenže tam je problém i s penězi; kde na to vzít? A Berlusconiho podporují hlavně chudí lidé, kteří mu bezmezně věří. Všechno. Oni vědí, že se nemají dobře. Ale věří mu, že to není jeho vina! Je to jako začarovaný kruh. Proto je potřeba pomoc zvenku, nejspíš z Evropské unie. Chtělo by to změnit zákony tak, aby umožnily dostat se na Berlusconiho. Ten chce teď například posílit moc nad médii v rukou prezidenta, protože se sám chce ucházet o tenhle post. Proč? Protože premiér vládne jenom čtyři roky, kdežto prezident sedm...

(KK)

Connect the World!
Místo joggingu nás každé ráno čekala rozvíčka v podobě loggingu.

Dear Ms. Komoradova, it is our great pleasure to inform you that you are one of the young journalists who have been selected by our jury for the UNIQA College for Journalists...

Co stálo v emailu dál, jsem nečetla; nemohla jsem. Písmenka mi před očima tancovala čardáš, srdce jim tlouklo do taktu a po zádech se řinul pot. „Tak. Co sis uvařila, to si taky sníš...“, strouhala jsem si v duchu mrkvičku, zatímco šedá kůra mozková vyškrabávala vzpomínky na letošní květen, kdy jsem se rozhodla jen tak cosi zkusit. Předatlovala jsem tehdy vlastní životopis do jazyka anglického, vymyslela si motivační dopis a poslala ho spolu s ukázkami svých textů v podobě nul a jedniček do sítě sítí. Koneckonců, za zkoušku nic nedám. A nedala jsem. Nakonec to vyšlo a já se teď dozvěděla, že 7. srpna pojedou do rakouského Salcburku na setkání s mladými evropskými novináři.

(9.8.) Relaxace po prvním náročném pracovním dni? Jak jinak než nad pivem. Zleva Chorvatka Sonja, Slovenka Tatiana, Češky Jana a já.

Why to Trust Journalism?

Jeden jediný týden mělo dvacet mladých lidí ze zemí Evropské unie na to, aby se v kostce seznámili s tím, jak to s médii vypadá v ostatních zemích. Po sedm dní měli možnost potkávat se s kapacitami nejen evropské, ale i americké žurnalistiky a vzájemně konfrontovat své představy o národních médiích a jejich skutečnou podobu. Sto šedesát osm hodin jim mělo stačit k pokusu společně pojmenovat obecné zásady novinářiny tak, aby jim časem možná mohli podřídit svou každodenní práci. Během deseti tisíc osmdesáti minut si měli uvědomit obrovský vliv komunikačních technologií, které se astronomickou rychlostí neje-

nom vyvíjejí, ale také šíří po světě a lecčím potírají zásady novinářské práce, broušené několik staletí.

Přednáška amerického sloupkaře deníku Mercury News a zakladatele blogu weblog.siliconvalley.com Dana Gillmora o nových médiích a jejich vlivu na práci novinářů třeba nastolila jednu z nejpopulárnějších otázek dnešní žurnalistiky: Lze weblogy považovat za novinařinu? Kdo touží po jasné odpovědi, ať si ji určí sám. Důležitější je uvědomit si všechny argumenty pro a proti...

There Is No European Journalism Because There Is No European Audience

Vrcholem celého týdenního workshopu se staly další dvě přednášky: Evropská žurnalistika a Etika. Obě by si zasloužily daleko víc prostoru, než jaký dostaly, ale čas (ať už posluchačů nebo přednášejících) nebyl nafukovací. Bohužel.

Jak se v nově rozšířené Evropě vyrovná s jedním z principů novinářské práce, který už v roce 1922 definoval Neil Postman, s principem blízkosti? Jak informovat evropsky, když přece „Kočka na schodech radnice je důležitější než zemětřesení v Austrálii“? Má evropská žurnalistika limity, se kterými se bude muset vyrovnat? Existuje vůbec evropská žurnalistika? Podobných otázek padla během semináře vedeného Stephanem Russ-Mohlem z univerzity v Luganu spousta a po hodině a půl se nakonec ukázalo, že evropský žurnalismus je chiméra. Neexistuje, a to z celkem jednoduchého důvodu: neexistuje totiž ani evropské publikum. Vždyť jaká jsou ryze evropská média, která se zabývají hlavně evropskými záležitostmi? Anglická týdenní verze Frankfurter Allgemeine Zeitung? Euronews nebo Eurosport? Na evropské mediální scéně je para-

doxní situace: většina důležitých zpravodajských kanálů je národní (britská BBC, německá Deutsche Welle) a většina mezinárodních novin vycházejících v Evropě pochází z USA (Wall Street Journal Europe, Herald Tribune). Neexistence evropského média způsobuje neexistenci evropského publika, což platí zároveň obráceně, a kruh, v němž pro evropský žurnalismus není místo, se uzavírá.

Trošku jiný závěr měla přednáška o etice. Dvě hodiny se novináři, kteří snad ještě úplně neztratili ideály o morálních zásadách své práce, snažili najít nějaký základ žurnalistické etiky. Úlohu výsledku na sebe vzaly hrozi- vě otevřené řečnické otázky: Jak v médiích upevnit aspoň nějaký morální standard, když si jeho hranice musí každý novinář určit sám? Lze vůbec nějaké zásady definovat? Je morální, aby se na první stránce novin objevila fotografie sešrotovaného auta postříkaného lidskou krví? Nebude mít stejnou vypo- vídací hodnotu záběr na plyšového medvídka na zadním sedadle, aniž by do čtenářova zorného úhlu padl jediný záběr na zkrvavená těla? Je takový záběr etičtější? Patří otázka redakční cenzury do etiky? Atd. atd. Novinářská etika je obrovské téma a dvě hodiny živé diskuse nemohly nic jiného, než nastolit otázky. Nicméně i to mělo svůj smysl.

Ne všechny semináře byly tak povedené. O síle obrazu na úkor slova dnes už nikdo nepochybuje, a možná proto přinesl seminář o grafickém designu drobné zklamání: přednášející mohla z tématu vytěžit daleko víc než celkem jasná a známá pravidla struktury textu a obrázků na novinové stránce. Ale abych parafrázovala závěr minulého odstavce: i to snad mělo svůj smysl. Někjaký.

Just Connect the World!

Když Marshal McLuhan před mnoha lety přirovnal svět ke globální vesnici, měl

pravdu. Globální vesnice se stala mým stí- nem, po celých sedm dní se jí ne a ne zbavit. Provázela mě na každém kroku, vždy a všude; poprvé hned na uvítací večeři. Dvacet mladých lidí ze sedmi evropských států zapíchlo své vlajky u kulatých stolů v jednom z těch báječně vypinglovaných sálů hotelu, který se na příští týden stal zá- kladnou celé akce, od které ještě nikdo ne- tušil, co očekávat. Počáteční chaos ve jmé- nech způsobil lehčí zmatky v tom, kdo je vlastně kdo (například já jsem údajně vů- bec nedorazila), drobnou úvodní nesmě- lost prolomil stůl okupovaný českou, slo- venskou, německou a rakouskou delegací, a úsměv na rtech pak už nezmrzl ani teh- dy, když začali servírovat večeři. Počet sklenic byl přímo úměrný nabídce servíro- vaných nápojů a rychlost střídání jednotli- vých chodů si nezdala s želvím maratone- m, takže celý uvítací obřad skončil až po dvou hodinách od zahájení kolem desáté večerní.

Představa globální vesnice mi z hlavy nezmizela ani během organizované pro- hlídky Salcburku – Solnohradu. Průvodce nás sice vybavil spoustou hodnotných in- formací o počtu obyvatel, o množství sráž- ěk spadajících během roku atd., ale z po- doby historického centra, které projdete za pár hodin (doslova za jeden jediný pár!) se vás ale brzy zmocní pocit, že Salcburk není nic jiného než různé obchůdky (té nejvyšší třídy), hospůdky (i té nejnižší třídy) a cuk- rárny (spadající do obou kvalifikačních tříd) natlačené na sebe.

Vzhledem k tématu jedné z už zmíně- ných přednášek se tlupa dvaceti (relativ- ně) mladých a redakčním životem dosud nezkažených novinářů shromažďovala pravidelně každé ráno a za válečného po- křiku „Blog! Blog! Blog!“ se pokoušela vy- bavena svými spisovatelskými a jazykovými schopnostmi dobít internet. O úspěš- nosti jejich tažení nechť rozhodnou čtená- ři zabloudivší na bitevní pole, které na- jdou na obyčejné adrese www.uniqua-colle-

(9.8) „Můžeme weblogging považovat za druh žurnalistiky?“ Odpověď jsme se snažili hledat spolu s Danem Gillmorem, autrem knihy *We the Media*.

Na protější straně: zno-
vu logging – tak takhle
to vypadalo... sřanda,
ne?

ge.com/OnStage. První příspěvky se točily kolem fantastického ubytování a ještě fantastičtějších snídaní s tím nejfantastičtším kafem, co kdy kdo pil – a že novináři jsou nějací konzumenti! Jak ale čas šel, přibývaly také ohlasy na zákusky v podobě účasti na vybraných částech Salzburského festivalu, který právě probíhal. Podobné třešničky na dortu celotýdenního workshopu nám byly z důvodu nutné regenerace a duševní přípravy na další kulturní injekce – kterými nebylo nic jiného než moderní pojetí divadelní hry Edvard II., opera s dvoujazyčnými titulky nebo koncert Mozartových symfonií – servírovány v pravidelných intervalech a s dostavčujícími přestávkami.

Where Do You Go, Art?

Pokud přijmeme tezi, že umění spojuje nespojitelné, nebude nám ani připadat divné, že i když každý z účastníků workshopu po-

cházel z jiné země s jinou kulturní tradicí, ekonomickým zázemím a jinou situací na mediální scéně, v divadelním sále byli všichni na stejné lodi – z množiny vybočovali jenom umělečtí odborníci, kteří se tématu věnovali buď jako svému koníčku, nebo protože to měli v popisu práce.

Masáž uměním se zdála účinnější než obyčejnou lufou nebo televizními inscenacemi; minimálně v nás zanechala dost velké stopy na to, aby někteří po návratu do své rodné země sdělili své dojmy a zážitky, prožitky a počítky širší veřejnosti, k čemuž jim báječně posloužilo „jejich“ informační médium.

Odmítám se pouštět do polemiky, co je lepší: jestli činohra, která k potřebám jevištním i diváckým využila volné venkovní prostranství před obrovským salcburským Dómem, nebo koncert Salzburského orchestru, na kterém se (bohužel ne osobně) představili kromě očekávaného Mozarta také Haydn nebo Händel. Každé má svoje. Měla bych jen jednu poznámku: operu zpívanou v německém jazyce už opravdu, ale OPRAVDU nemusím – pro pochopení by mohla stačit pouhá představa přezpívaného „zurück“.

Umění spojuje. Pokud mu ovšem člověk porozumí a je potom schopný se o konkrétním obraze, soše nebo představení bavit s ostatními. Když přijde ke slovu umění moderní, leckdy zůstává už jenom otázka: Co je to vlastně umění?

Tu jsme si kladli i my během prohlídky Musea moderního umění – obrovské to krychle tyčící se na kopci přímo nad Salcburkem. Na pochopení vystavených exponátů byla třeba notná dávka fantazie a tolerance; jediné tak měl člověk možnost vůbec si představit, proč někdo považuje za umění videozáznam, na kterém si autor nič vlastní byt, nebo jestli kovová konstrukce nápadně podobná zahradnímu průchodu obrostlého růžemi (zde ovšem bez růží) v někom vzbudí nějaký pocit. Takhle si totiž jedna z účastníků, osmadvacetiletá no-

vinářka z italského městečka Trieste Silvia představuje definici umění. „Umění je podle mě něco, co v člověku zanechá určitý pocit nebo náladu; je to něco, co si ho získá. Nepotřebuje vysvětlení, jeho podstata je vysvětlena uměním samým. Je to možná něco, co svoje poselství předá lidem i za několik století, ne jenom během jedné sezóny...“

Tak tedy doufám, že nadcházející generace osloví nejenom mohutná ženská pozadí vzešlá ze štětky mistra Rubense nebo rozteklé Dalího hodiny, ale třeba právě i videozáznam pohledu z jedoucího vlaku.

Be In the Right Time At the Right Place

Jedna ze základních pouček novinářské práce vystihuje celou její podstatu: Být ve správný čas na správném místě. Týdenní workshop UNIQA College for Journalists tuhle zásadu naplnil.

Jedinečný projekt, z něhož snad v minulých dvaceti mladých novinářů zbuduje víc než céděčko s pěti sty fotografiemi, zážitky ze

Salcburského festivalu nebo noční tančení a zpěv na stole v jednom z tamějších pubů, má možná jen jeden jediný problém. Ten spadá do rance s nálepkou „novinářská etika“: ať už byly celkové výdaje jakékoli, z kapes všech zúčastněných nešel ani cent. Celý týden byl totiž hrazen pojišťovnou UNIQA, která jakožto jeden z hlavních sponzorů festivalu hradila veškeré výdaje spojené s i s třetím ročníkem novinářského workshopu. Reklama je holt reklama a úplnost informace je holt úplnost informace. Viďte.

Kateřina Komorádová

Roman Erben

Honitba v salónu

Svět s červeným rybízem v ústech

*Je to naše štěstí, naše vzácná privilej,
že v nejistotě zítřků, v celé nejistotě našich cest,
uprostřed každodenních trpkých zklamání,
dovedeme se srdečně zasmát.*

Karel Teige: Svět, který se směje

Otevřít knihu Romana Erbena je jako vplout na vlně času do teigovského magic city, města poetistů, které mělo být „sídlem zábavného uličnictví, rozpustilosti, radosti z ukrutných pohybů, překvapení, sensací, odvahy a obratnosti aktérů i strojů, radosti z podívané na akce i atrakce, optickým potěšením z barev a tvarů, potěšením poslouchat hluk a zvuky, zkrátka radostí všech smyslů v bezstarostném slohu“. Také Erbenův svět na nás ze stránek jeho básnických sbírek spiklenecky pomrkává, rozpustile vyplazuje jazyk, je světem, který se směje, světem synestézie, světem soukromých návratů – cest ke znovuoobjevování kouzla komiky: vaudevillu a dvorních šašků, cirkusových klaunů a komediantství, tzarovského dada i jeho pozdější české paralely, bezuzdného slovesného blbnutí, verbálního žonglování Voskovce & Wericha. „Čist“ slova a obrazy Romana Erbena, tohoto mnohostranného tvůrce, narozeného v roce 1940 v Praze a od počátku 80. let rozkročeného mezi rodnými Nuslemi a mnichovským exilem, dýchat s jeho básněmi, fejetony, esejí, stejně jako s kresbami, litografiemi, malbou, fotografiemi nebo grafickou úpravou knížek, znamená skočit do vody, do rozesmáté jarní řeky a nechat se unášet jejím hravým i dravým proudem, ztratit na okamžik ponětí o světových stranách, o tom, co je nahoře a co je dole, o svém okolí a nakonec i o sobě.

Publikace Surrealistické východisko 1938–1968, vydaná Československým spisovatelem v roce 1969, přiřadila Romana Erbena k postsurrealistickému okruhu UDS, v jehož rámci se v 60. letech protínaly vlivy beatnictví, existencialismu, experimentální poezie, surrealismu, ale i jazzových a bebopových improvizací nebo absurdního

dramatu a kde se profilovaly natolik rozličné a vyhraněné tvůrčí individuality jako Milan Nápravník, Věra Linhartová, Vratislav Effenberger, Zbyněk Havlíček, Stanislav Dvorský nebo Petr Král. Právě Král Erbenův raný cyklus Uhlí, soubor černobílých výtvarných kresek na pomezí informelu a mediumní kresby, hodnotil jako „vzácnou zprávu, v níž autorova ruka... zaznamenala s citlivostí seismografu nejen rozhodující ‚šramoty dole pod námi‘, doléhající odněkud z pravěkých jeskyní až do dnešních sklepů, ale i významné posuny, k nimž dochází mezi výtvarným a verbálním rozvinutím těžce mentální představy“; esejista tím naznačil budoucí dvojdomost Erbenova díla, jeho určující pohyb mezi slovem a obrazem. I když: Erben nikdy netvořil v tradici dobového básnického konkretismu, neformuloval svoji poetickou zprávu jako Jiří Kolář nebo Josef Hiršal s Bohumilou Grögerovou, tedy jako text, jehož slova přerůstají v obrazné sdělení, jako souznění sémantického vyjádření s oblastí vizuality. Víc jej zajímala možnost paralelního, analogického vyjádření – a tuto možnost postihnout téma jednak slovesně, jednak výtvarně autor využil jak ve své opožděné knižní prvotině Artyčoky chána Kučuma (Torst, Praha 1995), výběru z textů z let 1962–1989, tak v přítomném druhém svazku textů s titulem Honitba v salónu, který na debut chronologicky navazuje a předkládá čtenáři básně datované roky 1990–2004.

Erbenův výtvarný projev na přelomu 70 a 80. let, tedy v době, kdy se tvůrce vzdaloval výchozímu okouzlení surrealismem, zakotvil na půli cesty mezi abstrakcí a figurací, mezi věrným otiskem a karikaturou, stejně jako na rozcestí mezi přesnou linií, ostrohranností a členěním prostoru a spontánní poetickou kresbou, živými a proměnlivými tahy tužky, vedené asociacemi, kresbou spájající nesoudržné prvky v soukromé teatrum mundi, soukromé šapitó, kde ve víru Seuratových tanečnic na bílých koních, mezi Tichého klauny s červenými nosy a Henryho neohroženými krotiteli lvích tlam básník „sedí pod stolem a dívá se na svět / s červeným rybízem v ústech“. Rozpohybované a vzdušné postavy, živelná zvířata, pučící a kvetoucí stromy, tiše a rytmicky klapající stroje a jejich tlačítka, převody a ohebná ramena autor vtahuje do plochy obrazu jenom v obrysech, ve stínech, v náznacích, v tušeních – mnohdy divákovi více zakrývá, než odkrý-

Představujeme Vám

(nová jména české
poezie a prózy)

vá, doslovnost ho děsí, intimní tajemství láká. Jeho ruka se pohybuje po papíru jako ruka objevitele nových území a nových konstelací živých i neživých prvků, nahlížíme tu přímo do nitra laboratoře, do procesu vzniku obrazu, do nitra pokusů a objevů. Ale zároveň v kresbách sledujeme náznaky příběhů, racionální autorské směrovky, které náš zrak provázejí po ploše a skládají jednotlivé výjevy a symboly do logických řad. Celek kreseb básníka, který vystudoval Fakultu strojního inženýrství na pražském ČVUT a kterého zřetelně přitahuje – podobně jako Teiga – napětí mezi přísně racionálním konstruktivismem a uvolněnými asociacemi poetismu, v sobě ale nejvíc skrývá bezelstný úsměv dítěte, milostný poměr tvůrce ke světu, hlubokou posedlost skutečností, uhranutost jejími barvami, vůněmi, chutěmi, zvuky a tvary. Více než svět surrealismu, více než k průzkumům přízračné, odvrácené a odvržené strany skutečnosti, na které ve svých dílech vydávali Nápravník, Dvorský nebo fotograf Alois Nožička, má Erben blíže k optimistické a vitální tvorbě nezvalovsko-seifertovské, k tvorbě prvorepublikové avantgardy, k papouškům na motocyklu a plavbám na vlnách tsf, k lyrické persiflážce více než k účelnému sarkasmu a cynickému humoru jako klíči k otvírání světa. Píše: „Dokonalou souhrou / všech vnitřností posuneme svého ducha vpřed!“ Anebo: „Příchod lepších zítřků / se zdá být neodvratný.“ Podle Petra Krále, který doslovem doprovodil Erbenův debut, je tvůrce specifický v tom, že jeho „obraznost nejenže se tu sytí hluboce tělesným prožitkem světa, jeho objektů a hmot...; obohacuje se rovněž zvláštním ‚delirantním‘ rozvíjením autorových technických znalostí... a dovedností, jeho vlastní ‚kutilské‘ zkušenosti s předměty a nástroji, kterou zároveň prodlužuje výhledy do dalekých, exotických nebo pradávných prostorů...“

Erbenova poezie plyne ve vlnách obrazů, aforismů, metafor, nesoustavných poznámek na okrajích soustředěných myšlenek, dobývá to, „co ještě zbylo po kapsách“, co plní „záhyby šatů“ – nekráčí vzpřímeně a stejně dlouhými kroky, její pohyb jsou „výskyty / doteky, pomlky“, klouzání, šeptání, tleskání, kývání, hvízdání, mávání; pocít, že „celý svět poskakuje / kolem nás po čtyřech“. Pohyb především: cval koně, chůze člověka, běh psa, tanec nohou, gesta ru-

kou, mimika obličejů – a nad tím: „Maestro vítá“. Básně Artyčoků chána Kučuma i Honitby v salónu – ne nesoustavné sledy obrazů, ale epizované texty, ne „prázdnost světa“ podle Petra Krále, ale permanentně bublající a přetéající „plnost světa“ – jsou věčně nezavršené, otvírají se a natahují k příštím možnostem, jsou neposedné, neukázněné, představují nekonečný work in progress. Podobně jako sám jejich autor, jemuž tak jako Tristanu Tzarovi myšlenka se rodí v ústech a pro kterého každé další čtení starého textu znamená jeho přetavení do nové a znovu nestálé podoby. Erbenovy básně mají charakter návodů a popisů, cvičení a rozcvíček, ale také recesí a mystifikací, vyrůstají z kulis města Prahy, z kulis čtvrtí Nusle a Michle, těch „dvou obstarožních dam s těžkými protislunečními brýlemi, které mají to své už dávno odbyto“, mají charakter návodů k putování napříč skutečností, jsou sumou orientačních bodů k odkrývání toho, co nám uniká, k dobývání toho, co se zdá za mezí našich možností. Básník svým vyhrcočením osobním psaním, texty rotujícími kolem autorského subjektu, dobývá zpět to, co odnesl čas, to, co odplynulo s dětstvím – „dobýváme zpět svůj ukradený svět“, píše Erben a schraňuje do textů své vzpomínky, své dávné i přítomné obsese, eviduje své osobní a nenahraditelná tajemství. Poněvadž „jen paměť je nedotčená / nůžkami. Život se vyretušovat nedá.“

Samozřejmě, že v psaní Romana Erbena je přítomná i nedůvěra, trocha skepse, trocha ironie i sebeironie – odstup od světa techniky i od světa poezie, jemný společenský kriticismus, persifláž upatlaného češství z úst emigranta: „Téměř všechno, co se v Čechách zasadí / se ztratí. Všimněte si té záře, / která z toho vychází!“ V podstatě celou Erbenovu slovesnou tvorbu můžeme chápat jako originální antipoezii, jako polemiku s žánry, s patetikou a šifrovanou lyrikou i s rozlehlými epickými pásmy, jako nedůvěru ke stylizaci a jako nedůvěru k fikci. Básníkovi jde vlastně o jediné: Neuzaříkat se možnostem, nenechat si zkazit zrak. Protože „v každé kapce, podobně jako v králíkovu nebo v opici, se k nám dostává nepřehledné množství drobných zpráv. Žádné slovo není vynecháno“.

Radim Kopáč

Hledal jsem legačního radu

V odlehlé gubernii je nezvykle rušno.

Čukčové a Čuvaši běhají z krajiny do krajiny jako na pódiu venkovského divadla.

Přebíhají z jednoho obrazu do druhého, ačkoliv jsou pevně srostlí se zemí, ve které už po staletí žijí. Za zády hromádky posekané trávy, písek, listí, trouchnivějící dřevo, zahozené čepice.

Před sebou hrad z jitrnic, jehož hradby sotva povolí.

Otec národa už dávno na všechny čeká.

Patříme k jeho tiché samomluvě (čanguar vaj unidajpur tanguanha nijangh thamba...).

Není nadarmo vidět člověka, nad kterým se blýská na lepší časy. Člověk jako pilíř. Svalovina a tkáň v dobrém stavu, kalhoty bez kormidla.

Pevné zakotvení v kolenou. Bohatá tetuáž těla a hlava sklopená do záklonu před širokým publikem.

Šarm, který překoná jen šavlový tanec. Nabízí ruku s celým předloktím, táhne nás dozadu. Kdo přiběhne s pytle, kdo s novými, kdo brisně zavýská?

Kdo s tvarohem, kdo s pirožkami?

Žehnání a tanec... Je mysem dobré naděje, mezníkem z nahrazené trávy. Slova unáší vítr z pravé i levé strany.

Jeden s medem, druhý s kladivem, třetí s utěrkou.

Z tundry se přidávají hlasy podobající se výstřelům.

Prízvuk na první slabice. Co zráló v těle, zráló na celá léta.

Kosatce jako kopí, rákosí jako luk. Soumrak pod vzlétajícím orlem. Čevabčiči a džuveč, měsíční sonáta v okurkovém nálevu.

Komíny ve spárech času

K čemu je nám strom odnaproti, posel pohoří?

Komíny pivovaru a větrné korouhve na cestách nepřekáží. Zatížené věkem a nehnutě vytrpěným stáním spojují nás občas (po vypití pár sklenic piva) s nebem, peklem nebo rájem. K pomalému zrání těla stoupajícího do kopce patří jako sochy na půdě a vyžadují dokonalou souhru svalů.

Dospět až na onen svět, znamená nechat se před svým koncem také naladit pomalým upíjením piva. Pouštíme se do bitvy o lepší místo v něm u samotného ústí sklenice.

Stéká tudy pivo do nádrží břicha, tiše a lehce, krok za krokem proniká do nás lán ječmene vylepšený chmelem. Není nad bobtnající vodojem a červenající se kopuli nosu! Výsada výšek – na hlavě tyrolák, hra na povodeň v těle už dávno odepsaného dědka...

Houpavá je cesta nahoru, houpavý je pád (beerbarrel polka v rytmu obracení přesýpacích hodin). Nutí nás motat se mezi prázdnými püllitry a čmárat křídou na asfaltový chodník nebe peklo ráj, li la lo, čiribim čiribom...

Dělal jsem legračního Číňana

Pošlou vás do temné východní noci, tam co skomírá i luna, když si jí nikdo nehledí, a čekají pak na vás někde stranou s pečlivě vyholenými hlavami. Mošusový tuřín, balzámová hruška a banánová poupata udržují jejich pohybový aparát v chodu. Jaké mají asi kosti? Krájí zázvor zprava doleva?

Chystají se do boje o své polštáře a věčné světlo plnicí lampióny? Vrací se ke svým kořenům v poloze lotosového květu? To všechno vám nedá v Nankingu spát.

Všímáte si, jak čekají na své seřízení v poloze purpurového psa, rozvalení na vyleštěné podlaze, jak obláček č'chi jim vychází z úst a čing a šen rozdělávají v jejich těle oheň. Ujgurské melodie přitahují nohy k plouživému tanci. Tak mi to vtlučkali do hlavy: všeho je tu houšť, pečené koroptve se nosí místo klobouku a o svátcích se hraje ragby v privátních a odvátých vůních nedalekých zahrad. Blahobyt à la middle class, byť i jen na krátký čas... A v poklusu po březích Jang Tse se to pak vyklopí všechno do vody pro pár švestek do čepice!

Když orel krouží nad vaší dohola ostříhanou hlavou a vy nastavíte záda jeho letmému dotyku v podobě kaligrafického štětce, je to jako když se chytají papírové ryby do velké kartónové krabice. Říká se, že plynulost pohybu taženého štětce dosáhnou snadno váhající ruce. Špička štětce se nasadí k akci uprostřed čáry a na zpáteční cestě se v té samé čáře zase ukryje.

Je to vyzvání k ujgurskému tanci, při kterém nikdo nestrádá.

Štětec se pověsí pak na zeď a tam si s ním pohrává vítr přivolaný mávátkem. Někdy se odkládá do vysoké vázy s třešňovými květy na okraji dne. Vítr se tu honí s draky a ještě dřív, než zmizí ve vlkách Žluté řeky, převrátí všechno vzhůru nohama.

Řeka je jako dobře vydělávaná kůže. Klouže po čemkoliv a živiny si vybírá z břehů. Laská se se vším, co plyne, táhne to s každým od podlahy. Džunkám uniká. Jako kolovrátek nacpaný hedvábím, fujara z bezinkového dřeva. Žije si pro sebe a nepádí nikam.

Roman Erben
Honitba v salónu

Ani s větrem o závod, ani moc líná, zbůhdarma žlutá. Pod kopcem natáhne proud, aby se v deltě rozdělil. Pod vousy krajiny, která nás z vajec vyseděla, nesleví nikomu ani čárku.

Jak široký, tak dlouhý...

Žu Fuan nám vaří a člověku je hned do skoku. Od chvíle, co se stal duší čajovny, držíme nad ním stráž. Hýbám se jen pořídku a každé ráno všechny přivítám s pořádnou hrstí lístků pekoe.

Naše veselí roste spolu s naplněným břichem. Pouze hluk nádobí snášeného ke stolu ruší poklidnou siestu. V namodralém přítmí spolknou šikmé oči člověka kdovíco. Ve čtverci písmen sedí bůh MA a bohyně PA. Sedí na rohoži upletené z palmového listí a mlčí.

Jsem s nimi zajedno. Mlčením se pozlatí břehy všech řek a potoků tak jako plouživým tahem štětce wang. Z Nankingu neuteču.

Zabořím nohy do písku a trochu se rozplynu v nalévaném čaji.

Všechno, co jsem si po léta našetřil, pustím zase zpátky k vodě.

Obletěl jsem dům

s fotografickým aparátem

a s vitamíny v napřímeném těle.

Kubatura stavby, davové scény,

poryvy větru...

Vítr mával ušima a povlával sakem.

Vítr, co nic nesleví.

Žádné úskalí, jen lehce opakovatelné

pohyby rukou a nohy, které k tomu

někde vzadu kormidlují.

Atleti položení na bok

s mléčně vysloužilou pletí

neplatí za poražené.

Přišli na svět zdarma se svaly

naklepanými paličkou

a plni sborového zpěvu

čekají jeden na druhého.

Tančí mezi loutkami

v zrcadlové síni

až mráz přebíhá záda

a led se dotýká čela jako razítko.

K odchodu z arény je nevláká

ani medem naplněná liduprázdná věž.

Chystají se do boje o své
polštáře a věčné světlo plnicí
lampiony? Vrací se ke svým
kořenům v poloze lotosového
květu? To všechno vám nedá
v Nankingu spát.

Všimáte si, jak čekají na své
seřízení v poloze purpurového
psa, rozvalení na vyleštěné
podlaze, jak obláček č'chi jim
vychází z úst a čing a šen
rozdělávají v jejich těle oheň.
Ujgurské melodie přitahují nohy
k plouživému tanci. Tak mi to
vtloukali do hlavy: všeho je tu
houšť, pečené koroptve se nosí
místo klobouku a o svátcích se
hraje ragby v privátních
a odvátných vůních nedalekých
zahrad. Blahobyť à la middle
class, byť i jen na krátký čas...
A v poklusu po březích Jang Tse
se to pak vyklopí všechno do
vody pro pár švestek do čepice!

Celá noha

Nohy nás zaměstnávají od rána do večera.

Od startovní čáry až k bludišti, od údolí až k velehoře.

Nezizitelné a groteskní. Chodí s chutí po všem, co se nabízí do-
teku, omaku nebo pošlapání.

V terénu nekotví. Jen v noci na ně tělo netlačí a nic z okolí ne-
doléhá. Volky nevolky přeletí s námi rozkvétající louky, potrubí ka-
nálů, špalíry aut i náměstí věnovaná míru. V manévrech obstojí na
jedničku.

Tak jak nás prohání po světě vítr: slabiky protažené nosem je
dovedou k cíli. Noha přes nohu, tělo v plném lesku.

Střádá se v nich ozvěna kroků, britsky zdoluhavé vstávání z lůž-
ka, carsky zaoblené povely. Vychované k chůzi, tanci a úskokům,
zaryté často do země jako hůl, kolem níž se opisují kruhy, prochá-
zejí časem na vlastní pěst.

Trnože vratkého stolu... K dlouhému tažení nejsou stvořeny.

Občas je přitahuje k tělu uzda, šle pružné jako školní pryž, ob-
délník vymezující pohyby. Když v hlavě zahřmí, vytratí se nám po-
kradmu z očí. Spodek bez hlavy je jako hlava bez klobouku. Žijeme
spolu v těsném sousedství (díly se dají lehce odstavit a přišroubovat
zase zpátky).

Master & slave: tlemící se ošoupaný vak těla s odstávajícíma uši-
ma, a nohy, které se pod ním třesou.

Od nohy k noze jiná krajina, od hlavy k patě stejný dům.

Tam, kde lišky dávají dobrou noc, nechodí ani sloni
v porcelánu...

Mezi jehličnany

Nahoru míří bez zábran a končí v nebi se svatozáří. K alegorii stro-
mů patří i alegorický pohyb větví podobajících se košťatům.

Pěkný den se bez nich dole sotva obejde.

Alegorické stromy vrhají dlouhé alegorické stíny po dlouhá lé-
ta. Míchá se do toho jen šelest našich kroků, pokřik stěhovavých
ptáků a ticho jako po pěšině. Naoplátku za bezstarostný růst vy-
zvánější jako němě zvony a snášejí se svým jehličím k našim nohám
kousek zapomenuté oblohy.

Tak jako menhiry skrývají v sobě úlovek dne a spojují v něm pá-
té přes deváté. K záchytným bodům cesty do nebe patří i vzdálené
fukání datla a protěž s kamzičí štětkou rostoucí na vycházkovém
klobouku.

Návrším táhne

V záhlaví kopce je i skála zvědavá.

Stejně stopy, stejný směr, výška se dobývá po čtyřech. Hosté
podzemního kraje...

Tibet v černých sandálech, tanec tykadel.

Maureen zdolává výstup k obloze přilepené na špičku zvednu-
tého nosu.

Patří jí ruměnc, krajkoví rána i večera, salonní orchestr pada-
jícího listí.

Po srážce s býkem startujícím z hory staneme všichni na vr-
cholu kopce.

V lehkém kabátu a se vztyčeným prstem, aby si nás vítr vzal
s sebou jednoho po druhém.

Skládané hory

Zajímaly nás kozy (the goats). Všední i posvátné, srst česaná kastil-
ským hřebenem. Ty, co kralují horám, věčně vztyčené, v dálce nebo
nablízku. Kozy hedvábné jako květinový papír, vstřícné a důvěry-
hodné, kozy jako kočky. Oldtimer & highlights, kozy ze všech
stran.

Posedávající na oholeném trávníku a naplněné krajinou, spící
v koutě ohrady, pózující na zahradní zídce.

Vpokleku i vleže. Hlavy s čupřinou skrz naskrz do větru, vůně
pokosených pasek. A také ty, co se šinou kolem nás jako vyřezáva-
né ze dřeva a ke kopcům se přibližují zpříma.

Náš dům (our house) je jimi naplněn. Od zastávky k zastávce.

Strakatá těla hlazená ukazovátkem (uskočí člověku z cesty,
když nesedí právě na trůnu), masité sochy s kůží nappa, zabalené
do řeznického papíru. Ošemetné ladies přibližující se k nám pří-
skoky a prchající za halasného práskání jezdeckého bičíku. Sufra-
žetky surfující louky v tlumené barvě khaki, šarmantní běhny v sel-
ské verzi, notoricky lokální (control + C).

Kozy s krátkým vokálem (vozy, bozi, nosy), hřívá vybělená jako
sníh. Těsně přiléhající střih pro každou figuru.

Detaily: čtyři vnější kapsy na břiše, jedna vnitřní na prsou
a deset milimetrů široký frontální zip. Heavy duty jacket s klapají-

Roman Erben
Honitba v salónu

cími výložkami na ramenou, stoprocentní plastic body (nadmuté vším, co se dovnitř vejde). A k tomu kopky sena pro strigy z lokálů, kozy na buben a na čepici, větroplašky v květu. Are you a star too?

Rozedníváme svou duši zády k sobě a čelem k budoucnosti, holým zadkem na holé zemi. Zasednout a vysedět svůj cíl, body & soul pro každodenní sólo.

📍 autorovi

Roman Erben (* 3. říjen 1940, Praha), básník, prozaik, malíř, fotograf, designér. Po absolvování jedenáctiletého Ruského gymnázia (r. 1957) vystudoval Fakultu strojního inženýrství ČVUT (v l. 1957–1962). V roce 1987 postgraduálně studoval CAD design v Media-digital-Institut v Mnichově. V l. 1962–1969 pracoval jako inženýr v oborech průmyslové automatizace a stavebních strojů. Od r. 1969 se věnuje grafice a užité grafice: v l. 1969–1971 výtvarný redaktor časopisu Skauting a grafik časopisů Větrník a Svoboda; souběžně v l. 1968–1972 pracoval jako arteterapeut ve Výzkumném ústavu psychiatrickém v Praze-Bohnicích. V l. 1972–1975 grafik v podniku Stavoservis. Od r. 1975 v plném invalidním důchodu. V r. 1980 emigroval do Německa (Mnichov); dnes žije v Mnichově a v Praze. V l. 1980–1982 se živil jako příležitostný grafik, ilustrátor a autor karikatur pro různé noviny, kreslíř pro Bavaria film a Neue Constantin Filmproduktion; v l. 1982–1986 technik a designér ve strojírenském podniku; od r. 1986 grafik a fotograf na volné noze. Spolupracoval s nakladatelstvími Callway, Goldmann Verlag ad. (v l. 1986–1992); v l. 1992–2004 pracoval na poloviční úvazek jako fotograf a kreslíř v oboru výzkum neurologie při Technické universitě v Mnichově; souběžně v l. 2000–2004 vyučoval výtvarnou výchovu při Kulturním centru v Aschheimu.

Prvně publikoval v r. 1967 v Orientaci, dále v novinách Mladá fronta Dnes a v časopisech Analogon, Intelektuál, La tortue-lievre (Francie), Le Melog (Francie), Opus international (Francie), Phases (Francie), Psí víno, Revue Prostor, Tvar, Vesmír. V l. 1993–1997 vedl a vydával literární revue Humus, s podtitulem „revue pro psaní a čtení na míru“, v níž publikoval i vlastní texty a kresby (pod vlastním jménem i řadou pseudonymů); vyšla čtyři tematická čísla: České bezcestí (kdo jsme a kam patříme), Podsvětí v literatuře (svět, po-

losvět, čtvrtsvět a člověk v nich jako originál nebo reprodukce), Dorozumění a nedorozumění (čáry, roury, kanály), Zvíře v člověku (zvíře nezvíře). Je zastoupený v publikacích: UDS / Surrealistické východisko (Československý spisovatel, Praha 1969), Neilustrace (PNP, Praha 1974), Das surrealistische Gedicht (Zweitausendeins, Bochum, Německo 1985), Highlights & Headlines (Bertelsmann, München, Německo 1991), La poésie tch_que en fin de siècle (Sources, Namur, Belgie 1999). Knižně vydal: Artyčoky chána Kučuma (Torst, Praha 1995). Kresby, malby, fotografie, koláže aj. prvně vystavoval v Praze v r. 1964, od té doby samostatně v České republice, Francii, Německu, Rakousku, Spojených státech amerických, Švýcarsku; účastnil se společných expozic v České republice, Francii, Itálii, Kanadě, Německu, Portugalsku, Spojených státech amerických a Velké Británii. Je zastoupený v řadě katalogů, soukromých i státních sbírek.

(rk)

Básně jsou vybrány z knihy Romana Erbeny Honitba v salónu, kterou na říjen t. r. chystá k vydání nakladatelství Concordia.

Heavy duty jacket s klapajícími výložkami na ramenou, stoprocentní plastic body (nadmuté vším, co se dovnitř vejde). A k tomu kopky sena pro strigy z lokálů, kozy na buben a na čepici, větroplašky v květu.

O sběru léčivých děl

S autory minulosti je to dnes snadné. Vše, co napsali, napsali buď ručně, nebo na psacím stroji. Stačí jejich spisovánky sebrat a vydat jako sebrané spisy. Taky obvykle napsali spoustu dopisů, u kterých sice nepředpokládali, že by je někdo třetí četl, ale které jsou předmětem sběrů neméně vášnivých. (Možná badatelé doufají, že literární génus promění v literární skvost i urgenci o zaplacení autorského honoráře...)

S autory dneška to však bude v budoucnu těžké. Psací stroj už mají, pokud vůbec, kdesi ve sklepe spolu s přehrávačem magnetofonových kotoučů a jiným nepotřebným harampádím a ručně si píšou, pokud vůbec, s bídou seznam věcí k nákupu. Všechno ostatní datluje do počítačů, notebooků, elektronických diářů nebo mobilních telefonů.

Příští generace už proto bude muset sbírat veškerá tato neoficiální díla jinak. Nově.

Budou vycházet sebraná cédéčka s rozličnými soubory z autorova počítače. Nepochybují o tom, že předmětem analýz budou i texty v takových souborech jako Setup.exe nebo Config.sys. Literární vědci si pak budou lámat hlavu nad tím, proč si slavný spisovatel nechal před startem systému naběhnout na obrazovce větu „Karel je prase“ a který Karel vlastně je to zmiňované prase. Soubory bude samozřejmě možné rozdělit podle různých okruhů, např. na sebraná pédeefka, sebraná jépégéčka (především u fotografů) nebo sebrané docky. Vyšší cenu budou pochopitelně mít vydání zachráněných souborů.

Honzy Hanzla

Sex!

Vraždy!

Plyšáci!

Podobrazník...

Sebranou korespondenci budou tvořit téměř výhradně sebrané e-maily. I zde však automatické formátování e-mailů chystá případným badatelům nemalé záhady. Co když e-mail s předmětem „Re: Karel je prase“ bude v textu obsahovat třeba pouze větu „Získal si mě svou váhou, hloubkou, výškou, šířkou i délkou“? Znamená to tedy, že si slavného básníka získal Karel, prase nebo něco úplně jiného a nadpis se pouze automaticky překopíroval z emailu starého tři měsíce, který popisoval, jak si básník koupil pašíka? E-maily lze ovšem velice snadno třídit, například řetězové dopisy, které autor preposlal dál, aby získal od Billa Gatese deset milionů dolarů jistě tak vysokou, alespoň literární hodnotu mít nebudou. Avšak některé e-maily určené konkrétním osobám by mohly být nadmíru zajímavé, například takové E-maily Dáše.

Drobným příspěvkem k sebrané korespondenci by mohly být sebrané smsky, které ovšem předpokládají, že se podaří sebrat příslušné adresáty nebo alespoň jejich mobilní telefony. Nabízí se ovšem otázka, zda se hodí, zejména z výchovných důvodů, publikovat smsku velkého dramatika typu „Btw. Jaxe mas? Karel je prase. Pekne mu to na3.“

Oproti autorům minulosti budou mít autoři budoucnosti ovšem i řadu výhod. Zprvu, nebude pravděpodobně možné jejich sebraná díla vyhodit do sběru. A zadruhé, jejich poselství bude moci z tisíců monitorů hlásat světu, že Karel je prase.

Jedenáctý uherský rok

První zářijový víkend se v Kutné Hoře konal jedenáctý ročník festivalu Ortenova KH. Tradiční podnik s drobnými obměnami a povedeným počasím

Ortenova KH.

Ortenova KH.

Už pár let jsem pravidelným návštěvníkem Ortenky. Je to příjemný začátek podzimu. A jelikož jsem se před dvěma lety stal jedním z porotců literární soutěže, která je s festivalem provázaná, spojuji příjemné s užitečným.

Letošní ročník se od těch předchozích trošku lišil jak časovým rozložením festivalových pořadů, tak i jejich obsahem. Oproti předchozím rokům byl letos festival podstatně nabitější a na některé pořady se zkrátka nešlo dostat.

V pátek třetího září celý podnik odstartoval v šest hodin večer v nevelkém sále kutnohorské ZUŠky. Pořad *Setkání blízka i vzdálená – čeští básníci a Jiří Orten* připravila Hana Kofránková a podílel se na něm i Jiří Šlupka Svěrák. Zazněly Ortenovy básně v kontrastu s jeho současníky a některými dnešními básníky. To celé proloženo několika Svěrákovy zhudebněnými básněmi. Natřískaný sál, což je přibližně deset řad sedadel, pár židlí po stranách a k tomu ještě dostatek stojících, postávajících, posedávajících a kroutících se na parapetech a schodech, si užil nejen hodně slušně připravené představení, ale také všetečné komentáře asi tříletého dítky, které bylo střídavě vynášeno a opět vnášeno.

Po skončení recitace vystoupil předseda festivalového výboru MUDr. Plaček, který přivítal diváky, krátce shrnul dění v následujících dvou dnech, zavzpomínal a předal slovo starostovi Kutné Hory Ivo Šalátkovi.

Pan starosta z papíru přečetl projev, který byl zřejmě původně koncipovaný jako dopis, možná i jako parafráze některé z cimrmanovských her, oficiálně zahájil festival a do jisté míry uklidnil festivalové návštěvníky, protože ti věděli, že nejslabší část programu právě minula.

Vyhlášení výsledků literární soutěže, která je určená pro básničky a básníky mladší než 22 let, bylo příjemně krátké, bez zbytečných řečí. Živou a nevtíravou recitaci soutěžních prací, kterou připravili profesoři pražské konzervatoře, ještě oživilo několik zhudebněných básniček.

První cenu v letošním ročníku dostal Mikuláš Bryan se svým souborem básní, který nazval Kalendář na uherský rok. Dvanáct zajímavých básniček s citem pro jazyk. Druhé místo získal Jan Počepický, třetí Markéta Cudlínová. Následovalo ještě devět čestných ocenění a poprvé v historii soutěže a festivalu i dvě zvláštní ceny pro mladé básničky. Sedmnáctiletá Tereza Hejdová tu svou dostala za soubor Zápisů z nemoci, teprve jedenáctiletá(!) Kristýna Flutková za dvě básničky, které jsou vzhledem k jejímu věku docela slibnou předzvěstí dalšího psaní.

Páteční večerní program jsem zakončil spolu s dvěma přáteli já, a to asi dvacetiminutovým čtením ze své básnické prvotiny Skořápky, kterou mi Ortenova Kutná Hora vydala v rámci edice První knížky, volně navazující na tu původní Halasovskou. Hodí se ještě připomenout, že po Joggingu a skle-

Porotci Marie Rut Křížková
a Jaromír Damek

róze Petra Eisnera, Na dlani Zuzky Vajnerové a Krajíně s Ofélií Marie Šťastné je to už čtvrtý svazek a příští rok se chystá další.

Oficiální program skončil, pro zájemce se konala ještě procházka večerní Kutnou Horou, ale ti znalí odložili procházku na později a rozutekli se buď do hospody k panu Dačickému nebo do podniku U šneka pohodáře, kde měli zavíračku sympaticky stanovenou na pátou ranní. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že chrám sv. Barbory je po dobré a soustředěné přípravě mnohem krásnější okolo druhé v noci.

První, co na festivalové návštěvníky čekalo v sobotu, bylo setkání s Jiřím Suchým, který v Hoře otevíral výstavu svých výtvarných prací. Začínalo se už v deset dopoledne a ten, kdo dorazil opravdu až na desátou, přišel zkrátka. Ve výstavní síni Sankturiňovského domu byla hlava na hlavě. Hlavní hvězda festivalu tedy udělala své a přitáhla dav.

Trošku jiná skupina lidí se sešla v jednu odpoledne v parku pod Vlašským dvorem. Tam se totiž ve stínu letitých stromů konal literární seminář spojený s otevřeným autorským čtením doprovázeným hudbou. Sešla se tak část poroty literární soutěže, jmenovitě Marie Rut Křížková a Jaromír Damek, účastníci jejího letošního ročníku, ať už ocenění nebo ne, a pár těch, kteří se v ní umístili na předních místech již dříve a přerostli věkovou hranici, jako třeba Marie Šťastná (která podle posledních informací dostala i letošní Ortenovu cenu – tu, co nemá s festivalem nic společného a uděluje se autorům pod 30 let). I v tomto případě znamenalo setkání oproti loňsku trošku šok, protože zatímco o rok dříve se v parku o své výtvoře dělilo sotva deset, možná patnáct lidí, letošních seminaristů bylo okolo padesátky. V prostředí na hony vzdáleném přeci jen trochu strohému a formálnímu prostoru sálu ZUŠky četl ze své poezie a prózy víc než tucet autorů. O hudební vložky se svými písničkami postarala pražská folk-rocková skupina Narcis, která občas zapojila do své produkce i diváky, čímž setřela rozdíl mezi účinkujícími a konzumujícími.

Literární seminář se protáhl až do čtvrté hodiny, kdy už v ZUŠce začínalo autorské čtení z knihy Přemysla Ruta Strašlivé Čechy,

děsná Morava. Spolu s autorem četla i Marie Potužáková. O návštěvnosti nemá smysl mluvit.

Sobotní program vyvrcholil po sedmé hodině večer v Tylově divadle, kde Big band Českého rozhlasu zahrál koncert k počtě Glenu Millerovi. Ten se narodil před rovnými sto lety a před šedesáti zemřel. Diváky celým hudebním večerem provedl Alfred Strejček, jeden z duchovních otců festivalu a majitel úžasně zabarveného hlasu. Big band zahrál Millerovy nejslavnější skladby i hudbu z filmu Zasněžená romance, pamětníci tudíž mohli dojatě vzpomínat a mladší ročníky v poklidu žasnout.

Úplně poslední pořad začínal v deset hodin ráno v neděli, a i v něm účinkoval Alfred Strejček, tentokrát společně s Hanou Kofránkovou. Pocta kutnohorským básníkům doprovázená navíc houslovým duem důstojně zakončila jedenáctý rok festivalu.

Akce, kde recitaci střídá ne zrovna mainstreamová hudba, kde se mluví převážně o poezii a která se celá odehrává ve městě, jež je i v sobotu odpoledne velmi tiché, jakýmsi zvláštním způsobem konzervativní a konzervované, asi není úplně pro každého. Koneckonců proč by taky měla. Ale pokud se vyvede počasí, autobus či vlak jedou na čas a člověk má s sebou někoho, kdo si takhle strávený čas vychutná s ním, stojí za to se do Kutné Hory přijet na konci léta a začátku podzimu podívat.

Ondřej Lipár

Názvuky 11

1., 2. a 3. cena,
9 čestných uznání,
2 zvláštní ocenění

Čte Marie Šťastná,
básnířka, která za svoji
prvotinu Krajina
s Ofélií získala i se
soutěží nespojenou
Ortenovu cenu

Mikuláš Bryan

(1. cena)

KALENDÁŘ NA UHERSKÝ ROK

Leden

Lhostejnost ledu. Líheň lží.
Lesklý lad tvrdě, krupně mží.
Je pozdě chodit na koledu.
Mráz v nás zas něco obnažil
a obláci to nedovedu.

Únor

Uzrává úhor. Utišili
úhoří hlad, co trhá žíly,
mrvou, prstí a kamenem.
Uvidíš. Pole sivě sílí
- my slábneme.

Březen

Blačtivo bývá. Bolestivá
jsou probouzení. Přihořívá
i v kamnech. Měsíc útěku.
Zatímco venku skřivan zpívá,
sněhulákům je do breku.

Duben

Dopadá déšť. Dny domnívání
dnes dokonávají. A daní
se stará křivda, stará msta.
Drobounkým darem omývaní
rosteme křehce do čista.

Květen

Kolíbka krásy. Kuropění
kraj senem slunce do snu mění.
Do klopý karafiát, asi.
Rodí se křehká opojení.
A cuchají se trávě vlasy.

Červen

Čechravo. Čisté čiročiro.
Průzračné, křišťálové dílo
čeří se často čepelemi.
Nebude nic už, jako bylo.
Čas čaruje. Smrt je už v zemi.

Jan Počepický

(2. cena)

Můra

Zlomím si ukazovák,
abych nemohl zmáčknout spoušť skrytého
běsnění ve své hlavě.
Tam někde hluboko, v posledním sklepe
mozku je schovaná má noční
můra
- denně si mě tvoří a pokouší mě.
Když první hvězda zamrká
a pohladí svou dlouhou řasou její stín,
schoulím se v plném autobuse, abych se mu
ztratil.
A cestou do ulity s modrým kobercem

mi za cinkotu dešťových kapek sdělují
mlčící havrani
vytesaní na pouličních lampách, že tam
čeká.
Je schovaná ve všech stěnách,
ve slepém žlutém světle stolní lampičky,
ve mně

a probouzí se, když v mžouravém pohledu
do oken ostatních hledám
svou záchranu.

Procházka

Pod mrazivou oponou chodil
a pozoroval vločky.
A chtěl se také rozpustit.

Srp měsíce žhnul tiše
na ten zimní svět
a vše bylo klišé
a vše bylo led.

Jenom skřípot chůze trhal ticho kolem.

Včerejší večírek

Na dřevěné židli trávil jsem noc
a má okřídlená slova s občasným úspěchem
zalétala do hlav těch, co tu také byli.
Ve chvílích mlčení mnou cloumalo to,
co jsem právě viděl ve filmu
a při letmém olíznutí jsem cítil sůl.
Můj první oheň v tomto roce
sváděl boj s vlhkostí.

Názvuky 11

1., 2. a 3. cena,
9 čestných uznání,
2 zvláštní ocenění

Nade mnou se křížily vlasečnice větví
a kolem nás zněly tóny sedmdesátých let.

A potom byla z rozhovorů kolem poznat řeč,
kterou už jsem nemluvil a mluvit nechtěl.
Má nálada se začala plnit černou žlučí
a když i cigareta měla mollovou příchutí,
odešel jsem do světla noci.

a kouří tenké cigarety

oblečený v tichu
drobně se usmívá
na rozečtenou knihu

a když budete moc hodní
možná vám daruje báseň

Markéta Čudlínová (3. cena)

Toulám se po ostří tvých slov
chodidla celá ze sametu
mění se v drobné kapky krve

mazlím se s hranami vět
roztomile potlučená
ohýbám své pocity dle předlohy
zvířátka z papíru

přečtu si pohádku
než vypiju kafe noci
a decku mléka na obloze

Pohádka

Je jeden pán
má cylindr
a tuze krásný oči

přichází za tmy
pije

Daniel

Dnes jsem potkala anděla
měl světlejší vlasy než si je pamatuju
a předkus

Zčervenala jsem
překvapeně mě pozoroval
vyčkával

A tak jsem se usmála
a nechala ho jít
beze slova

Anděl

kouřím z okna do jarní tmy
připaluje mi anděl strážný

smutnýma očima líbá mě po šiji
jen němé výčitky vrší se na stole

neobávám se loučení
daroval mi svá křídla

a tak tu spolu noc co noc sedáváme
naše ticho měkce stéká po parapetu

Anna Ciprová (čestné uznání)

Pomíjivost, samá pomíjivost

Jen občas mě ještě zabolí,
že už mě nic nebolí touhou po tobě.
Ale skutečně už jen málokdy.

Podzim

Pítí burčáku je zvláštní věc.
Dá se pít jen na podzim a jen s někým.
A potom celý rok vzpomínat na jeho pozná-
vání a sucho v puse.
Zas až do podzimu.

Potřeba něhy

Potřeba něhy
roste s ubýváním dne.
A ani padající sníh to nezakryje.

+ + + +

Cítím se svobodná,
alespoň pro dnešek.
Jsem jaká jsem.
Nezáleží na tom, co bude zítra.
Dnes je dnes
a já hraji s vyloženými kartami.

Jakub Čermák (čestné uznání)

Jericho

je ticho
lžu si na papír
a toužím po hygroskopičnosti

jerišská růže
růže z Jericha
choulivka jerišská
mající drobné bílé kvítky
se za sucha schoulí v kulaté klubko
avšak působením vlhkosti
se klubko i po letech
znovu rozloží

hradby bradavek se teplem hroutí
zvuk trubky jako čerstvě zakrojený salám

stékám do mrtvého moře

náznak prvosenky

emoce vtouká hřeby sněhu
a ten sníh křižován
mění se v duši

na břehu těla
stojí převozník
a trhá psovi hlavy
..má mě ráda nemá mě ráda má m
ě ráda..

v některých řekách kraula
do jiných kufr
v tobě motýla

na druhém břehu těla
skomírá polární záře

emoce vtouká hřeby do duše
a ta duše křižována
mění se v sních

Jakub Hojer (čestné uznání)

jsi?

(23. 10. 2003)

kříž potoka a řeky rozedrala voda
kabátkem z jíní pak pokryta
odebrala špínu noze
která se procházela kamením
jen tak nalehko
bosá

a jak líně padá listí ze stromů
tak líně lapají kapři po dechu
když tloustnou k provincii
prsty vplouvají do šupin
a splývají s rybou
ta – němá

němá jak odpověď napsaná na dřevo
a třikrát škrtnutá
němá jak veverkou ztracený lískový oříšek

Názvuky 11

1., 2. a 3. cena,
9 čestných uznání,
2 zvláštní ocenění

co trávu polyká
němá jak otázka přečtená do stromu

němá – odplavala pro vzduchovou perlu
a podala ji ruce
a perla se v prstech roztříštila na tisíc zrnek
která poponesla chloupky k hladině
když zvíře dohladila
a sevřela dlaň

otírá kapky do mechu
listy se jí lepí na paty
a otázka trhá jí uši

jsi?

jen kapky na bílé skále
a na košili odpoutaná nit.
Jen vůně stoupá k noci,
k obloze potažené černými vlasy,
jen jeden ztratil hlavu a pláče na rameni.
Slzy plní svetr, obloha padá,
vločky ťukají do rozpálené tváře.
Musím chladne,
stopy se dusí v černé trávě,
stopy se dusí sněhem,
vlas padá do vody a vtéká do bílé skály.
Proti proudu myšlenek,
vzpomínky zapomínají.

I nehty opustily čáru života. Pro jinou.

odešla s vodou

(6. 12. 2003)

Do země vtéká voda,
pramení z roztržené plástve bílé skály,
horká krev se rozpadá na kousky úderem
o hodiny,

utíká.
Těžká noc se plazí po ruce,
prsty bijí do kůže,
aby zkameněla,
zůstala stát.
Ozvěnou tóny telegrafních drátů,
nehty se tisknou do čáry paměti,
musím se vpíjít do kladívka,
musím,
poslední tóny prstů na žebra dlaní,
musím se vtouká do bubínků.

Do země vtéká voda,
jen hořké pohledy do kroků,

Eva Homolková (čestné uznání)

Západo-východní píseň

Paranoia je jen zbabělý návrat k temnotě.
Rudý západ má mnoho podob
a komentáře v rozhlase
čtyřdimenzionálního prostoru
se ladně vlní vzduchem.
Epileptická animovaná zvířátka
se prohánějí po lešení pokrytém mechem.
Euforie v jejich očičkách
zvyšuje kmitočet osciloskopu.
Mravenci krouží ve vakuu.
Modrá barva jejich mozečků je vidět jen
pod lupou,

ale s tím si už parapsychologie nějak poradí.
Koneckonců – je tu přece zeď.
Vír života zmítajícího se v záchvatu
a pastelové Disneyho barvičky
tvoří linii nekonečných řetězců pravdy
a přítomnosti.
Mosazné klouby okenních rámců plesnivě
vrzají.
Nadchází podzim. A jaro. Léto. Sem tam
zima.
Stmívá se a přichází paranoia.
A je konec filmu.
Sněhurka spí.

Alena Oswaldová (čestné uznání)

Ptačí řeka

Šumná křídla chvil
Polojasných zamyšlení
Tíha světa

Letí

Letí

Letí

Bílí racci

Čas odkapává přes zábradlí řeky

Myslivcova hůl

Hodiny tikají
Smrt číhá

Termoska odpočívá
Suková podlaha
Zavrže ospale
Na talíři solená
Vařená brambora
Prostředkem místnosti
Tabák zavane
Myslivec hodil
Hůl do kouta

Na zahradě lije

Mléko v hrnci poskakuje
Lžíce spadla za kamna
Venku na zahradě lije
Budeme doma.

Stanislava Pecková (čestné uznání)

Vinárna

Než vyprchá sebelítost
Přes dveře kuchyně
Začne proudit tichá rozmluva

Je brzy ráno

Zapili jsme své růžové tabletky
A to měkké ticho baletních piškotů
Zní jako špatně provedená premiéra

Je brzy ráno

Kolkolem lahví vína
Zprohýbaná krajina lidskosti
Únava po noci mačkání se
K přehozeu na gauči

Z cyklu MODLITBY

Večerní modlitba

Když jdeš potmě do hospody
Sedím doma a pletu ti šálu

Andělíčku ...

... modlím se ...

Ať ho nezlákají cizí prsa

Kateřina Rysová (čestné uznání)

Básně ze souboru

MEMENTO MORI

Vzpomínka

Stařena plete své oko za oko
nad šálou pro dcery klímá
Každý máme své mrtvé
Hluboko
(Aby jim nebyla zima)

Názvuky 11

1., 2. a 3. cena,
9 čestných uznání,
2 zvláštní ocenění

Mezi hroby

Dírami v nebi se táhnou tvoje mašle
kytička loňských petrklíčů
mi připomněla akt jedné vdovy
tiše se svlékám z deprese
točím ten striptýz na kameru
hrobařky kopou v šedém šeru
a nosí mrtvé duše k tělům
každá kolik unese

Nevěsty

Ženy šly
a měly bílé kosti
a měly bílé kosti
a bílý závoj přes
byl z erární cíchy
a stály na předmostí
měly bílé kosti
šly na poslední ples

Veronika Váňová (čestné uznání)

+++

Zachytila jsem pohled
překrásně plachých očí
skrytých v rzavém stínu
umdlévajících stromů.

Jen odlesk ranní rosy
utkvěl v mizících stopách.

+++

Zkus spočítat,
kolik padlých andělů
a hvězd
našlo dnes v noci
smrt.

Pak k ránu běž
a sbírej jejich těla
a duše
mrtvé
ve svém očekávání.

+++

V podzimním žalu
bloudím a dívám se
do očí domů.
. Trnu,
že až jednou
ve tvé blízkosti
pohlédnu do očí sobě,
spatřím duši
prokřehlou stejnou prázdnotou.

+++

Něžně mžije do ztichlé ulice,
krok mizí ve tmě.
Jen stromy
zalitě asfaltem
tančí s větrem a spokojeně vrní.

Vojtěch Vomáčka (čestné uznání)

**náměstí
jolivet**

šťěstí je třeba šířit lstí
zašifrovat do listí
zakrýt ticho
chmurné jsou ploty mezi stromy
lusky předčasně uzrálého hrachu
kterými stíráš si šmouhy městských korz
prasknou jak rty
jak žilnaté ruce kořenů
nad nimiž slepci v barvách noci tančí
a ticho roste a padá o půltón níž
abych až nad prahem projdeš mi
slyšel jen vrznutí dveří
abych až druhou tvář mi zas nastavíš
opil se slitou pachutí
časem zahnědlých rolet a tváří za nimi
jsem divuplný
když se mi přes prvé i druhé oči zasní
vychází ze sanic průvody nahých dásní
zakrýt ticho

To prý smích

To prý smích i parkety zbrousí
překope životní postoje
svoji jedinou tvář
později docela zapomenutou

vdechnu a vydechnu nosními dírkami
v řehotu
přátelského chřípí
světlušky jak jiskry zapalovače
daleko za zlomeným horizontem
pohazují cingrlátka
všechna rána co visím prostěradla
v nedohlednu
za nohy k majáku
plechovými kolíčky
špinavé pleny
vystlaná lžice
vyhřátá postel
tupé hrany
je tolik zbytečné být potřebný

Tereza Hejdová (zvláštní ocenění)

Podzimní

Kraj oblékl se do mědi,
mlha se lísá k patám stromů.
Co všechno holky nevědí
a chtějí poznat? Dejme tomu.

Za co se platí stříbrem vlasů,
bolestí kloubů, hloubkou vrásek?
To přece není jen daň času
a nebo stopa našich lásek.

Stromy se tváří nostalgicky
a já se snažím držet krok.

Nic nepochopím. Jako vždycky.
Snad jednou – možná napřesrok.

Ze Zápisků z nemoci

Sněží mi do očí
lepivé ticho pokoje,
kroky,
co nepřijdou...

Jen rachot orloje,
jenž buší uvnitř těla,
mi rozděluje čas:
Co chci a Co bych chtěla.

Sněží mi do očí
bělavé mžitky vran.
Tabletky, zákazy...
Podivně dospívám.

Z nebe se sype bílý prach
a zebe v duši,
že mám strach.
(Jen srdce tepe jako divé,
což se mi nezdá spravedlivé!)
Je ticho, jako v kostele.
A oltář –
ten mám z postele.
Pak tabletková hostie
mě těžkým spánkem přikryje.
Kde jste, mí strážní andělé,
a proč ta tíha po těle?

Z nebe se sype hvězdný prach
a já jsem jako na márách...

Názevy 11

1., 2. a 3. cena,
9 čestných uznání,
2 zvláštní ocenění

Kristýna Flutková (zvláštní ocenění)

Básničky Kristýnky

Chtěl bych mít letadlo

Když jsem byl malý kluk,
chtěl jsem mít letadlo.
Máma mi řekla, synku, co tě to napadlo,
mít velké letadlo.

Jako by ti nestačilo to malé od dědečka,
a když už, kup si malého křečka.
„Táto, náš syn chce letadlo!“
(a už je to tu zas)
synku, co tě to napadlo.

Poznal jsem, že je ta pravá chvíle
opustit bojiště rozpustile.
Řekl jsem: „Kdepak letadlo,
co mě to vůbec napadlo!

Budu si hrát s tím malým od dědečka,
a když už, koupím si malého křečka.

Opičky jdou tou cestou svou

Já opice, ty opice, opičky jdou,
opičky jsou a na větev vylezou.
Houpají se na houpačce,
po jablíčku, po žvejkačce.

Já opice, ty opice, opičky jdou,

opičky jsou a na větev vylezou.
Tancují a zpívají
a nejraději si hrají.

Já opice, ty opice, opičky jdou,
opičky jsou a na větev vylezou.
Říkají, že nás mají rády,
jako banány a čokolády.

Já opice, ty opice, opičky jsou,
ale nejdou.
Domů si skočily,
aby zase svačily.

Internetovou
pornografií
knižně si předplatit
asi nemůžete.

Dobrou adresu si předplatíte

po
celý rok
2004

**Další
výbor
textů
z Dobré
adresy**

Od neuvěřitelných
295,- Kč
dostanete spoustu
mnohem lepší četby,
než je tenhle
slabomyslný inzerát!

Předplatíte si to nejlepší z Dobré adresy v exkluzivních výběrech! Rozhovory s předními básníky, reportáže z nejvyšších literárních kruhů, břitká satira vedle drastických osobních zpovědí! Nejznámější internetový měsíčník bude vydávat tři publikace ročně!

Cena ročního předplatného (všechny tři publikace a poštovné) ve formátu A5 jen 295,- Kč, ve formátu A4 595,- Kč. Objednávejte roční předplatné po jednom i hromadně! Adresa: *Dobrá adresa, Na Plzeňce 1, 150 00 Praha 5*, e-mail: *dobraadresa@firstnet.cz*

formát **A5**
i **A4**

URL: <http://www.dobraadresa.cz>
E-mail: dobraadresa@firstnet.cz

O internetové pornografii píšeme taky!

Objednávám předplatné výborů textů z Dobré adresy - formát: [ ] A5 / [ ] A4, počet: ..... ks.

Podpis .....

Adresa, kam mají být výběry zaslány: .....
..... E-mail*: .....

Způsob platby:

- [ ] Převodem (z účtu, složenkou), hotovostí na přepážce ČSOB na náš účet: 295,- Kč/595,- Kč.
Naše číslo účtu je 216093103/0300. (Variabilní symbol* ... ..)
- [ ] Fakturou - na náš účet: 295,- Kč/595,- Kč. Zašleme vám výzvu k uhrazení částky.

*V případě platby převodem: variabilní symbol, který užijete při převodu a podle kterého vás poznáme, vám buď zašleme e-mailem, nebo si ho určíte (maximálně 10místný a pokud možno unikátní - telefonní číslo, rodné číslo).

OBJEDNÁVKA

V příštím čísle (vychází 1. listopadu 2004)

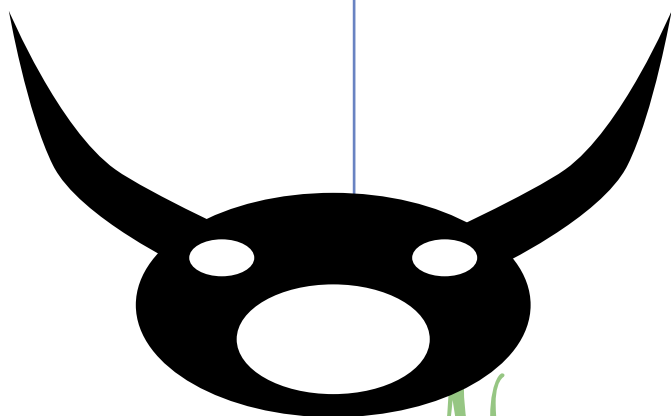
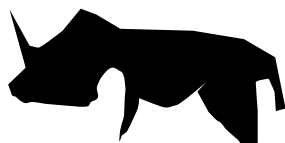
najdete:

rozluštění toho,
která z pěti mladých
básnířek je chlap

rozluštění toho,
který z chlapů
je jedna z pěti
mladých básnířek

další básně

a další krávy

Na shledanou příště!
Ne za pomeňte!